

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

До захисту допустити:
Завідувач кафедри
 В'ячеслав КУДЛАЙ
«13» травня 2024 р.

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВИМУШЕНОГО
ПЕРЕМІЩЕННЯ»**

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти
перший (бакалаврський)
освітньо-професійної програми
«Інформаційна, бібліотечна та
архівна справа»
Петкевич С.С.
Науковий керівник:
Кудлай В'ячеслав Олегович,
завідувач кафедри інформаційної
діяльності, кандидат наук із
соціальних комунікацій
Рецензент:
Добровольська Вікторія Василівна,
доктор наук із соціальних
комунікацій, професор, завідувач
кафедри арт-менеджменту та івент
технологій Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв

Кваліфікаційна робота
захищена з оцінкою відмінно А95
Секретар ЕК
«13» червня 2024 р.

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8
1.1. Сучасні підходи до організації інформаційно-аналітичної діяльності ...	8
1.2. Методологічні основи аналізу інформації та прийняття рішень	11
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО	28
2.1. Нормативно-правові основи інформаційно-аналітичної діяльності в зкладах вищої освіти	28
2.2. Методичне забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності у зкладах вищої освіти	33
Висновки до розділу 2	36
РОЗДІЛ 3. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У МАРІУПОЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	39
3.1. Організаційна структура інформаційно-аналітичної діяльності в Маріупольському державному університеті	39
3.2. Основні напрями та перспективи інформаційно-аналітичної діяльності Маріупольського державного університету в Києві	51
Висновки до розділу 3	56
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

У сучасному світі організація та обробка інформації стала дуже важливою у всіх секторах, включаючи сектор освіти. Стрімкий розвиток технологій і постійне збільшення обсягів інформації призвели до необхідності ефективної організації та аналізу цих даних, щоб гарантувати якісну освіту і професійну підготовку.

Заклади вищої освіти (надалі ЗВО) перебувають під тиском необхідності адаптуватися до цього швидкозмінюваного середовища, де інформація стає ключовим ресурсом для досягнення успіху. Тому розробка ефективних стратегій організації інформаційно-аналітичної діяльності є важливим завданням для закладів вищої освіти, яке потребує постійного вдосконалення та адаптації до нових викликів і можливостей, що постають перед сучасним світом знань та технологій.

Суттєвий вплив на роботу закладів вищої освіти мають ситуації вимушеної міграції, які можуть бути спричинені різними несприятливими ситуаціями, такими як війна, конфлікт або стихійні лиха. У таких ситуаціях організація інформаційно-аналітичної діяльності є важливим елементом забезпечення нормального функціонування та надання якісної освіти студентам та іншим учасникам освітнього процесу, які потребують підтримки та допомоги.

У кризових ситуаціях, організація інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти стає не лише засобом забезпечення потреб студентів і фахівців у доступі до необхідної інформації, а й важливим інструментом адаптації та реагування на нові виклики. В умовах постійних змін геополітичної ситуації, соціальних конфліктів та природних катаклізмів, заклади вищої освіти мають бути готовими до своєчасного аналізу ситуації, реагування на неї та надання необхідної допомоги своїм студентам, викладачам та співробітникам.

У таких умовах регулювання інформаційно-аналітичної діяльності допомагає закладам вищої освіти підтримувати стабільність та ефективність своєї діяльності, що є критично важливим для забезпечення якості освіти та розвитку суспільства в цілому.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає в тому, що сучасний світ стикається зі значною кількістю глобальних викликів, які призводять до вимушеного переміщення населення. У таких умовах заклади вищої освіти, особливо ті, що розташовані у зонах конфліктів або стихійних лих, стикаються зі великими проблемами, пов'язаними з підтримкою та наданням якісної освіти студентам і співробітникам. В свою чергу, організація інформаційно-аналітичної діяльності стає необхідною для забезпечення функціонування та розвитку цих закладів, а також для забезпечення належних умов для навчання та працевлаштування переміщених осіб. Тому існує нагальна потреба у вивченні цієї проблеми та формуванні ефективних стратегій забезпечення стабільності та розвитку вищої освіти в умовах кризових ситуацій.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є заклад вищої освіти в Україні.

Предметом дослідження є інформаційно-аналітична діяльність у закладі вищої освіти.

Мета цієї кваліфікаційної роботи полягає у аналізі організації інформаційно-аналітичної діяльності в закладі вищої освіти та визначенні можливих шляхів для її вдосконалення. Для досягнення цієї мети були поставлені такі **завдання**:

- розкрити сутність поняття «інформаційно-аналітична діяльність»;
- визначити специфіку інформаційно-аналітичної діяльності в закладах вищої освіти;
- проаналізувати та охарактеризувати нормативно-правову базу, що регулює відносини у сфері інформаційно-аналітичної діяльності в Україні;
- дослідити існуючу систему організації інформаційно-аналітичної діяльності в закладах вищої освіти з метою виявлення переваг та недоліків;

- визначити роль інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти загалом та зокрема в Маріупольському державному університеті;
- проаналізувати структуру Маріупольського державного університету, визначити структурні підрозділи, відповідальні за інформаційно-аналітичну діяльність;
- зробити висновки про поточний стан інформаційно-аналітичної діяльності в закладах вищої освіти.

Стан дослідженості теми відображено в працях декількох відомих авторів, серед яких В.М. Варенко [3], І.В. Захарова [10], О.І. Павлов [21], В.Д. Пархоменко [22] та інших.

Джерельна база дослідження складається з законів України «Про захист персональних даних», «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про Національну програму інформатизації».

Серед **методів наукового дослідження** використано такі: аналіз джерел та літератури, контент-аналіз, порівняльний аналіз, системний аналіз, метод моделювання. Для дослідження організації інформаційно-аналітичної діяльності закладу вищої освіти в умовах вимушеного переміщення перш за все проведено аналіз наявної літератури та нормативно-правових документів. Це дозволило виявити поточний стан досліджуваного питання, визначити основні напрями та підходи до організації інформаційної діяльності в умовах війни. Контент-аналіз дозволив дослідити зміст інформаційних ресурсів, які створюються та використовуються у закладах вищої освіти, зокрема, внутрішні звіти та аналітичні записки, публікації на веб-сайтах ЗВО, новини. Порівняльний аналіз досвіду організації інформаційно-аналітичної діяльності в ЗВО, як в Україні, так і за кордоном, допоміг виявити найбільш ефективні практики та підходи. Для цього використано відкриті дані, звіти, дослідження. Системний аналіз дозволив розглянути організацію інформаційно-аналітичної діяльності як комплексну систему, що включає різні елементи (людські ресурси, технології, процеси) та їх взаємодію. Це допомогло виявити ключові

фактори, які впливають на ефективність діяльності в умовах вимушеного переміщення ЗВО. Моделювання дозволило створити оптимальні сценарії організації інформаційно-аналітичної діяльності ЗВО в умовах переміщення. Це допомогло визначити оптимальні стратегії та підходи, а також прогнозувати можливі результати їх впровадження. Використання зазначених методів наукового дослідження дозволило комплексно вивчити організацію інформаційно-аналітичної діяльності закладу вищої освіти в умовах вимушеного переміщення, виявити існуючі проблеми та розробити рекомендації щодо їх вирішення.

Практичне значення дослідження полягає у вирішенні актуальних завдань, які стоять перед МДУ в умовах переміщення до міста Києва. Дослідження спрямоване на розробку методів організації інформаційно-аналітичної діяльності ЗВО, що дозволяють забезпечити стабільність та ефективність освітнього процесу, навіть у складних умовах вимушеного переміщення. Дослідження сприяє розвитку науково-методичної бази в сфері організації інформаційно-аналітичної діяльності ЗВО, що є важливим для забезпечення стабільності та розвитку вищої освіти в Україні. Результати дослідження можуть бути використані не лише Маріупольським державним університетом, а й іншими ЗВО, які стикаються з подібними викликами.

Апробація результатів дослідження відбулася на конференціях різного рівня, зокрема, у формі доповіді на I Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі» (МДУ, м. Київ, 26.10.2023) [24], XXIV Міжнародній науково-практичній конференції «Людина, культура, техніка в новому тисячолітті» (30.05.2023) [26], IX Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Бібліотека, книга та медіа в сучасній культурі» (Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ, 17.11.2023) [25], XIX міжнародній науково-практичній конференції «Українська і світова культура в умовах глобалізаційних викликів» (РДГУ, 16.11.2023) [23].

Структура і обсяг роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури. У першому розділі розкрито теоретико-методологічні засади організації інформаційно-аналітичної діяльності. У другому розділі нормативно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності закладів вищої освіти. Третій розділ висвітлює інформаційно-аналітичну діяльність на прикладі Маріупольського державного університету. Список використаної літератури складається з 48 позицій.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сучасні підходи до організації інформаційно-аналітичної діяльності

Сучасний світ постійно рухається вперед завдяки стрімкому розвитку інформаційних технологій та процесам глобалізації. У цьому динамічному середовищі інформація стає одним з найцінніших ресурсів, а ефективне управління нею - запорукою успіху будь-якої установи чи організації.

Тому стає все більш важливим збирати, обробляти, аналізувати та систематизувати інформацію з різних джерел, щоб забезпечити прийняття рішень та стратегій розвитку на основі знань, які є невід'ємною частиною процесу прийняття рішень та стратегічного планування.

Без доступу до надійної та актуальної інформації неможливо зробити правильний вибір для досягнення цілей і завдань організації. Ефективне управління інформацією може оптимізувати всі сфери діяльності. В свою чергу, точний аналіз даних може допомогти виявити проблемні області, поліпшити комунікацію, підвищити ефективність і знизити ризики. Інформація - це ключ до конкурентної переваги, адже сучасні організації, які можуть ефективно використовувати інформацію, мають значну перевагу над своїми конкурентами.

Використовуючи інформацію для управління, компанії можуть не лише реагувати на зміни в ринковому середовищі, але й адаптуватися до них швидше та ефективніше. Якщо вищевказані умови були дотримані, то компаніям надається можливість витіснити конкурентів [46].

Точно збираючи, аналізуючи та використовуючи інформацію, компанії зможуть краще, ніж будь-коли раніше, розуміти потреби клієнтів. Це дозволяє їм розробляти продукти та послуги, які точно відповідають потребам ринку, і

будувати більш глибокі, довгострокові та результативні відносини з клієнтами.

Крім того, завдяки ефективному управлінню інформацією компанії можуть виявляти та використовувати нові можливості для отримання ринкових переваг. Це включає визначення нових ринкових ніш, розробку інноваційних продуктів і послуг та оптимізацію внутрішніх процесів.

Розуміння поняття інформаційно-аналітичної діяльності є ключовим елементом для досягнення результативності в сучасному інформаційному полі. Багато дослідників працювали над розумінням і визначенням поняття «інформаційно-аналітична діяльність», роблячи різні акценти і розглядаючи його з різних точок зору. Проте, у більшості випадків, дослідники сходяться на тому, що вищевказане поняття представляє з себе комплексний процес, що охоплює збір, обробку, аналіз та використання інформації з різних джерел [1].

Володимир Варенко є одним із провідних дослідників, який запропонував українське тлумачення поняття «інформаційно-аналітична діяльність». Він стверджує, що інформаційно-аналітична діяльність - це особливий вид інтелектуальної діяльності людини, який передбачає послідовну сукупність дій зі збору, зберігання, обробки та аналізу первинної інформації за відповідними алгоритмами. В результаті цих дій виробляється вторинна аналітична інформація у вигляді звітів, довідок, прогнозів тощо.

Дослідник підкреслює, що інформаційно-аналітична діяльність має певні характеристики: цілеспрямованість, креативність, системність, інформативність та аналітичність. Цілеспрямованість стосується чітко визначених цілей і завдань, що впливають з необхідності прийняття рішень та інших управлінських функцій. Креативність вимагає не лише знань і навичок, а й здатності мислити нестандартно, генерувати нові ідеї та знаходити нестандартні рішення. Системність передбачає низку логічно пов'язаних між собою етапів. Навички збору інформації базуються на роботі з великими обсягами інформації з різних джерел. Аналітичний підхід

передбачає збір та обробку інформації, а також її аналіз, узагальнення та інтерпретацію [2].

Наступною дослідницею є І.В. Захарова, яка стверджує, що інформаційно-аналітична діяльність - це організаційний процес збору, аналізу та зберігання інформації з метою прогнозування конкретних подій або відповіді на конкретні запитання. Цей процес передбачає використання різних джерел інформації та аналітичних інструментів для отримання значущих даних і побудови цільової бази знань.

За словами дослідниці, важливою особливістю інформаційно-аналітичної діяльності є прогнозування майбутніх подій, що базується не лише на аналізі наявної інформації, але й на аналізі минулих та поточних даних. Це дозволяє організаціям приймати більш гнучкі та відповідальні рішення на основі обґрунтованих прогнозів.

Захарова І.В. зазначає, що успішна інформаційно-аналітична діяльність залежить від ретельного відбору джерел інформації та використання різноманітних методів аналізу, які дозволяють ефективно обробляти та аналізувати накопичені дані. В свою чергу, такий підхід сприяє якісному прогнозуванню та прийняттю обґрунтованих стратегічних рішень в умовах невизначеності та змін [10].

Також варто згадати В. Пархоменко, який визначає інформаційно-аналітичну діяльність (далі - ІД) як процес використання інформаційно-аналітичних послуг та активного застосування інформаційних продуктів і послуг з метою якісного перетворення інформації. В свою чергу, ця діяльність функціонально перетинається з науковою (створення нових знань) та управлінською (розробка варіантів, рішень і сценаріїв) діяльністю.

Основна думка, на якій наголошує дослідник, полягає в тому, що інформаційно-аналітична діяльність не обмежується простим аналізом даних, але також включає активне використання інструментів та сервісів для перетворення інформації на корисні для прийняття рішень знання та ресурси.

Підхід В. Пархоменко надає можливість розглядати знання та аналітичну діяльність як більш комплексний інструмент, що включає в себе поєднання як аналітичних методів та технік обробки інформації, так і наукових та управлінських аспектів. Такий підхід не тільки відображає процес створення знань, але й надає можливості для практичного застосування цих знань у різних сферах діяльності - від наукових досліджень до прийняття стратегічних управлінських рішень [22].

Отже, з огляду на вищесказане, можна зробити висновок, що, незважаючи на те, що існують різні формулювання та інтерпретації поняття інформаційно-аналітичної діяльності, всі вони зосереджені на зборі та обробці інформації для підтримки комплексу дій з управління та прийняття рішень. Незважаючи на те, що існують різні підходи до визначення ІАД, всі вони ґрунтуються на використанні технологій обробки інформації.

Важливо зазначити, що ця діяльність є не лише інструментом обробки інформації, але й ключовим елементом у формулюванні стратегій, прийнятті рішень та визначенні шляхів подальшого розвитку організації. Інформаційно-аналітична діяльність допомагає відповідати на виклики сучасного суспільства, надаючи організаціям інструменти для вивчення ринкових тенденцій, аналізу конкурентного середовища та прийняття оперативних і стратегічних рішень .

Тому розуміння та використання інформаційно-аналітичної діяльності є необхідним для успішного функціонування організації в сучасному суспільстві, де інформація відіграє важливу роль в управлінні, стратегічному плануванні та процесах прийняття рішень.

1.2. Методологічні основи аналізу інформації та прийняття рішень

Організація інформаційно-аналітичної діяльності в сучасному суспільстві вимагає використання низки методів і підходів для ефективного аналізу інформації та прийняття обґрунтованих рішень. Широкий спектр

методів, що використовуються в цій сфері, охоплює різні аспекти підготовки, обробки та аналізу інформації. Зокрема, усі методи поділяють на певні групи:

- 1) Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, порівняння;
- 2) Методи емпіричних досліджень: соціологічні методи, опитування, спостереження, експеримент, статистичний аналіз;
- 3) Інформаційно-прогнозні методи: моделювання, експертна оцінка;
- 4) Методи створення інформаційної продукції: згортання змісту інформації (реферування, анотування) і узагальнення (створення оглядової інформації);
- 5) Методи інформаційного обслуговування користувачів: поточного інформування, довідково-інформаційне обслуговування [5].

Для того, щоб зрозуміти сутність методів, потрібно розглянути кожен групу більш детально. В свою чергу, це дозволить отримати глибше розуміння та уявлення про їхні можливості та застосування в практичній діяльності.

Загальнонаукові методи є комплексними та фундаментальними принципами інформаційно-аналітичної діяльності, що, в свою чергу, надають можливість систематизувати, зрозуміти та обробляти інформацію з різних джерел і є фундаментальним. Розглянемо деякі з цих методів більш детально [6].

Аналіз є важливим інструментом для визначення ключових аспектів проблеми чи явища. Він передбачає ретельне вивчення та перевірку інформації з метою глибшого розуміння ситуації та виявлення ключових аспектів. Цей процес передбачає розбиття інформації на складові та визначення їхнього значення і впливу.

Аналіз вивчає структуру та взаємозв'язки між різними елементами даних, а також виявляє закономірності, тенденції та регулярності. Це допомагає встановити причинно-наслідкові зв'язки і зрозуміти, як один елемент впливає на інший.

В той же час, для аналізу можна використовувати різні методи, зокрема кількісний та якісний підходи. З одного боку існує кількісний аналіз, який зазвичай базується на обробці числових даних і використанні статистичних методів, таких як кореляція і регресія. З іншого боку є якісний аналіз, в якому робиться акцент на розумінні контексту, аналізі текстів та опитуванні учасників для більш детального розуміння ситуації [7].

Важливим аспектом аналізу є те, що він взаємодіє з іншими методами, такими як синтез, інтеграція та порівняння, щоб повністю зрозуміти ситуацію. Аналіз може виявити глибокі зв'язки та закономірності, які можна використати для прийняття обґрунтованих рішень та формулювання стратегії подальших дій.

У контексті інформаційно-аналітичної діяльності синтез є важливим методом, який доповнює аналіз і використовується для створення нових концепцій, ідей та продуктів з існуючих елементів та компонентів. У цьому процесі окремі компоненти об'єднуються, щоб сформувати загальну картину або рішення.

Основна мета синтезу полягає в об'єднанні різних елементів в єдину структуру або концепцію, яка є більш складною і функціональною, ніж окремі елементи. В свою чергу, це дозволяє отримати нові ідеї та нові рішення, які є більш ефективними та інноваційними.

Синтез може бути використаний для вирішення широкого кола проблем, від розробки нових продуктів до формулювання стратегій управління та розвитку. Він передбачає пошук альтернативних рішень, аналіз потенційних альтернатив та їх комбінування для досягнення найкращих результатів.

У процесі синтезу важливо враховувати взаємозв'язки між різними елементами та їхній вплив на кінцевий продукт. Цей метод вимагає креативності та гнучкості, оскільки передбачає багаторазові експерименти та ітерації для досягнення найкращих результатів.

Таким чином, синтез є важливим інструментом для генерування нових ідей та рішень, які допомагають вирішувати складні проблеми або

вдосконалювати існуючі процеси. Він створює можливості для інновацій та розвитку в різних сферах діяльності [12].

Абстрагування – це метод, що використовується для спрощення інформації шляхом визначення головних або важливих аспектів і відокремлення їх від малозначущих деталей і другорядних аспектів. Цей процес дозволяє зосередитися на суттєвих аспектах інформації, ігноруючи непотрібні складнощі та деталі, які можуть відволікти увагу від головного.

Основна мета абстрагування полягає у наданні інформації зрозумілості та доступності, усунувши непотрібні або несуттєві деталі. Це дозволяє людям краще зрозуміти природу проблеми чи явища і швидше приймати рішення.

У контексті інформаційно-аналітичної діяльності абстрагування можна використовувати для аналізу складних даних або текстів з метою виявлення важливих тем, ідей або закономірностей. Наприклад, при аналізі великих обсягів текстової інформації абстрагування може визначити ключові теми і концепції та забезпечити розуміння сенсу всього тексту без необхідності вивчати кожну деталь окремо [46].

Узагальнення - це метод, який використовується для того, щоб зробити загальні висновки або закономірності на основі сукупності фактів або даних. Узагальнення бере до уваги різні деталі та взаємозв'язки між ними, щоб виявити загальні закономірності або тенденції.

Цей метод дозволяє зробити загальні висновки, які можна застосувати до найрізноманітніших ситуацій і проблем. Узагальнення можна використовувати для розуміння глибшого значення та суті даних, а також для отримання більш об'єктивних і корисних висновків.

У контексті інформаційно-аналітичній діяльності узагальнення буде особливо корисним при аналізі великих обсягів даних або вивченні складних явищ. Цей метод дозволяє виявити основні тенденції та закономірності, що лежать в основі досліджуваного явища, та узагальнити їх для прийняття рішень і стратегічного планування [47].

В інформаційно-аналітичній діяльності метод порівняння є одним з найважливіших інструментів аналізу та зіставлення різних об'єктів, подій та явищ. Цей метод дозволяє виявити подібності та відмінності між ними, щоб краще зрозуміти їхню природу, характеристики та взаємозв'язки.

Метод порівняння допомагає прояснити ситуацію або проблему, дозволяючи виявити спільні риси та особливості між об'єктами явища або події, що порівнюються. Цей метод також надає можливість виявити фактори, які можуть вплинути на результати дослідження, і визначити напрямки для подальшого аналізу.

У процесі порівняння беруться до уваги різні параметри та показники, такі як характеристики, функції, ефективність і витрати об'єкта дослідження, а також соціальні та екологічні наслідки. В кінцевому результаті формулюється комплексний підхід до аналізу та вирішення проблеми, що дозволяє приймати більш обґрунтовані та ефективні рішення [47].

Наступною групою є методи емпіричних досліджень, що являють собою важливі інструменти в інформаційно-аналітичній діяльності, адже завдяки ним можна отримати конкретні дані та факти через соціологічні методи, опитування, спостереження, експерименти та аналіз соціальних явищ [6].

Соціологічні методи є використовуються для вивчення взаємодій, поведінки, уподобань, думок і стосунків людей різних груп та спільнот. Основні напрямки соціологічних методів включають аналіз соціальної структури, вивчення групової динаміки та дослідження соціальних інститутів.

Завдяки аналізу соціальної структури можна дослідити організацію суспільства на різних рівнях, включаючи класові структури, етнічні групи, релігійні громади, сім'ї та інші форми соціальної організації. Цей метод допомагає зрозуміти, які структурні зміни відбуваються в суспільстві і як вони впливають на поведінку людей та їхні стосунки.

Мета дослідження групової динаміки полягає у аналізі взаємодії та взаємовідносин у різних групах і командах. В свою чергу, цей метод допомагає

виявити роль, яку відіграє групова динаміка у формуванні ідентичностей, цінностей і стереотипів членів групи.

Вивчення соціальних інститутів дозволяє проаналізувати ролі та функції таких соціальних структур, як сім'я, освіта, релігія, економіка та політика. Цей метод допомагає зрозуміти, як ці інститути впливають на поведінку і життя людей у суспільстві.

Соціологічні методи використовують різні дослідницькі підходи та методи, такі як опитування, спостереження, інтерв'ю та аналіз статистичних даних. Вони є важливими інструментами для вивчення соціальних явищ і соціальних процесів, а також для розробки стратегій управління [27].

Опитування - один з найпоширеніших методів збору даних у багатьох галузях досліджень. За допомогою цього методу проводяться стандартизовані опитування великої кількості людей за допомогою анкет або опитувальників.

Завдяки опитуванням можна зібрати широкий спектр інформації про різні аспекти життя та погляди людей. Це стосується політичних поглядів, економічної ситуації, соціальних уподобань, звичок споживання, ставлення до певних явищ чи подій, досвіду користування продуктами та послугами тощо.

Проте опитування також має свої недоліки. Наприклад, можуть бути обмеження з точки зору повноти та точності, оскільки відповіді опитуваних можуть бути обмежені обраними варіантами або не відображати їхніх справжніх поглядів. Існують також проблеми низької залученості та недостатньої уваги до запитань, що може призвести до неточних результатів [45].

Наступним аспектом методів емпіричних досліджень є спостереження, що передбачає ретельне та систематичне спостереження за об'єктом дослідження в реальних умовах. За допомогою цього методу дослідники можуть отримати первинну інформацію про поведінку, дії, взаємодію та інші аспекти об'єкта дослідження.

Потрібно зазначити, що спостереження можна проводити різними способами. Наприклад, природне спостереження, коли дослідник просто

спостерігає за об'єктом, не втручаючись і не впливаючи на нього. При цьому підході об'єкт дослідження свідомо не впливає на спостерігача, тому можна отримати об'єктивні дані про поведінку та події.

Це також дозволяє досліднику контролювати спостереження, активно втручаючись у процес або оточення об'єкта дослідження, наприклад, встановлюючи певні умови або проводячи експерименти. Контрольоване спостереження дозволяє досліднику точніше контролювати умови експерименту і отримувати конкретні дані для аналізу [2].

Експериментальний метод – це один з найважливіших і найпоширеніших методів у наукових дослідженнях, що передбачає контрольовану зміну одного або декількох факторів, що впливають на досліджувану проблему або явище. Основна мета експерименту полягає у дослідженні впливу цих факторів на результат і встановленні причинно-наслідкових зв'язків. В експерименті всі умови, крім змінних, контролюються, щоб переконатися, що змінні фактори впливають на досліджуване явище.

Експерименти є важливим методом наукових досліджень у різних галузях, оскільки вони не тільки підтверджують або спростовують гіпотези, а й досліджують їхні причинно-наслідкові зв'язки [7].

Статистичний аналіз є важливим інструментом для обробки та інтерпретації даних, отриманих в результаті експериментів та інших досліджень. За допомогою цього методу числові дані збираються, обробляються та аналізуються для визначення розподілів, взаємозв'язків і закономірностей.

Завдяки статистичному аналізу дослідники можуть робити висновки і перевіряти гіпотези на основі об'єктивних даних. Цей метод допомагає виявити тенденції, прогностичні зв'язки та закономірності в даних, що в свою чергу, дає змогу робити обґрунтовані висновки та приймати рішення на основі фактів [41].

Наступною групою є інформаційно-прогнозні методи, що відіграють важливу роль у багатьох сферах діяльності, де необхідно передбачити

розвиток подій або наслідки дій, тобто робити певні прогнози. Двома найбільш часто використовуваними методами в цьому контексті є моделювання та експертна оцінка [9].

Моделювання являє собою процес створення спеціальних математичних або комп'ютерних моделей, які відображають реальні явища і процеси. Ці моделі використовуються для аналізу та прогнозування поведінки систем за різних умов. Наприклад, у фінансовому секторі за допомогою моделей можна прогнозувати ринкові тенденції та оцінювати ризики інвестиційних стратегій. У наукових дослідженнях моделі можуть бути корисними для вивчення складних фізичних і біологічних процесів [18].

Експертна оцінка ґрунтується на думках і досвіді кваліфікованих експертів у певній галузі. Цей метод використовується у випадках, коли важко або неможливо отримати достатню кількість даних для аналізу, але можна використати знання експерта. Експерти можуть оцінити ймовірність різних подій, визначити потенційні ризики або спрогнозувати можливі наслідки того чи іншого рішення [1].

Отже, обидва ці методи є важливими інструментами для прийняття рішень у бізнесі, науці, державному управлінні та інших сферах. Вони допомагають зменшити невизначеність, покращити якість прийняття рішень та підвищити ефективність роботи, в цілому.

Методи створення інформаційної продукції відіграють важливу роль у забезпеченні доступу до відповідної інформації та її використання у відповідний час. Двома основними методами такого роду є стислий виклад змісту інформації (резюме, анотації) та узагальнення (підготовка зведеної інформації).

Реферування та анотування є складовими вищевказаного методу та представляють з себе засоби стислого викладу ключових моментів та ідей з документів, статей, книг та інших джерел. Анотації або реферати містять стислий виклад ключових моментів (основних тем, висновків, методів і результатів дослідження). В свою чергу, це дозволяє користувачам швидко

оцінити, чи відповідає інформація їхнім потребам, і вирішити, чи потрібно читати далі [20].

Узагальнення - це метод об'єднання ключової інформації з різних джерел про одну тему або проблему. Це може бути огляд літератури, систематичний огляд або інша форма, яка дає більш повне уявлення про обрану тему або проблему. Узагальнена інформація дає швидкий огляд існуючих знань у певній галузі, виявляє прогалини в дослідженнях і допомагає визначити напрямки подальших досліджень [44].

Ці методи створення інформаційних продуктів відіграють важливу роль у підготовці матеріалу для подальшого використання, досліджень, навчання та прийняття рішень. Вони також допомагають ефективно управляти великими обсягами інформації та робити її доступною і зрозумілою для широкого кола користувачів.

Останньою групою є методи інформаційного обслуговування користувачів є важливим елементом роботи інформаційних організацій, особливо бібліотек. Двома основними складовими цього методу є поточне інформування та довідково-інформаційне обслуговування, що спрямовані на задоволення інформаційних потреб та запитів користувачів [13].

Поточне інформування – це систематичний спосіб надання користувачам актуальної та релевантної інформації про нові колекції, події, публікації, дослідження та інші події в певній галузі чи предметній сфері. В свою чергу, це може включати розсилку інформаційних бюлетенів, складання бібліографій, оновлення веб-сайтів і каналів соціальних мереж бібліотек та інших джерел інформації. Безперервне надання інформації допомагає користувачам завжди бути в курсі останніх подій у сферах, що їх цікавлять, та ефективно використовувати наявні ресурси.

Довідково-інформаційне обслуговування є способом надання спеціалізованої інформації з метою задоволення інформаційних потреб користувачів. Це може включати пошук і надання конкретних фактів, даних,

статистики, порад та інших матеріалів, необхідних для вирішення певної проблеми чи питання.

Довідково-інформаційне обслуговування може надаватися очно (через консультацію безпосередньо з бібліотекарем або іншим фахівцем) або дистанційно (електронною поштою, онлайн-чатом, телефоном тощо). Вищезгаданий метод допомагає користувачам швидко та ефективно отримувати необхідну інформацію, вирішувати проблеми та запити [16].

Крім перерахованих вище груп розрізняють також формальні та неформальні методи, що застосовують у інформаційно-аналітичній діяльності.

Неформальні методи являють собою сукупність стратегій і підходів до обробки та аналізу інформації, які не мають обмежень жорсткими правилами і процедурами. Вони дозволяють використовувати конкретні стратегії та підходи, але також залишають місце для творчості та інтуїтивного розуміння проблеми. Неформальні методи включають такі категорії: історико-описові, політико-описові, нормативно-ідеологічні, нормативно-гіпотезотворчі, інтуїтивно-логічні, формально-логічні, операційно-прикладні та аналітико-прогностичні [17].

Історико-описові методи надають можливість вивчати та аналізувати події певного періоду і розуміти їх у контексті тогочасного соціокультурного, політичного та економічного середовища. Одним з найважливіших аспектів цих методів є збір історичних даних. В свою чергу, це передбачає аналіз документів, архівних матеріалів, літератури, статистичних звітів та інших джерел, що відображають певний історичний період або подію. Далі усі зібрані дані аналізуються та інтерпретуються, щоб зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки, тенденції та впливи, які мали місце в минулому [42].

Політико-описові методи є важливою складовою політичного аналізу і використовуються для вивчення політичних явищ, їх основних характеристик та динаміки. Ці методи дозволяють аналізувати політичні процеси, виявляти їх причини та наслідки, а також розуміти динаміку політичних систем. Ці

методи ґрунтуються на зборі та аналізі інформації про політичні події, процеси та взаємодію між політичними акторами [4].

Нормативно-ідеологічні методи використовуються для аналізу ідей, концепцій та норм у різних сферах діяльності. Ці методи дозволяють вивчати ідеологічні підходи, цінності та переконання, що лежать в основі різних політичних режимів, суспільних рухів та інститутів. Мета вищевказаних методів полягає розумінні ідеологічних та нормативних аспектів політичного процесу, виявленні їхнього взаємозв'язку і впливу на суспільство [8].

Нормативно-гіпотезотворчі методи є важливими інструментами для формулювання та перевірки гіпотез і припущень, заснованих на нормативних принципах. Ці методи використовуються для вирішення проблем і розв'язання суперечок у різних галузях науки, техніки, бізнесу та інших галузях. Дослідники та експерти можуть формулювати гіпотези і припущення на основі встановлених нормативних стандартів, принципів і законів. Далі вони перевіряються за допомогою логічного аналізу та емпіричних досліджень. Цей підхід допомагає розробляти нові теорії, методи і стратегії та перевіряти їхню достовірність за допомогою наукового методу.

Інтуїтивно-логічні методи призначені для аналізу інформації та прийняття рішень на основі інтуїції та логічного мислення, і використовуються для вирішення проблем і прийняття рішень в ситуаціях, коли не вистачає часу для отримання достовірних даних і детального аналізу. Ці методи, засновані на інтуїції та логічному мисленні, дозволяють швидко оцінити ситуацію, визначити критичні фактори та прийняти обґрунтоване рішення. Важливо зазначити, що такий підхід особливо корисний у невизначених і нестабільних ситуаціях, коли необхідно швидко реагувати на зміни та приймати стратегічні рішення [17].

Формально-логічні методи в інформаційно-аналітичній діяльності використовують формальні методи та логічні закони для логічного аналізу інформації. Ці методи використовуються для систематизації, класифікації та оцінки даних з метою отримання об'єктивних і точних результатів. Вони

можуть структурувати інформацію у вигляді логічних схем, діаграм, таблиць і математичних моделей, які допомагають зрозуміти складні взаємозв'язки і закономірності. Методи формальної логіки дозволяють виявляти протиріччя, аналізувати аргументи та робити об'єктивні висновки на основі логічного розуміння [35].

Операційно-прикладні методи являють собою методи, які використовують практичні приклади і способи для вирішення конкретних завдань і проблем. В свою чергу, ці методи використовуються для застосування теоретичних знань і концепцій до практичних ситуацій. Вони забезпечують ефективне вирішення низки проблем, пристосованих до конкретних умов і потреб користувачів. Операційно-прикладні методи включають низку прийомів та інструментів, таких як оптимізація процесів, моделювання сценаріїв та аналіз даних [17].

Аналітико-прогностичні методи використовуються для аналізу поточних тенденцій і прогнозування майбутніх подій та результатів на основі наявної інформації. Ці методи дозволяють робити прогнози, оцінювати ризики та приймати стратегічні рішення на основі об'єктивного аналізу даних. Різні аналітичні методи, такі як статистичний аналіз, регресійний аналіз і трендовий аналіз, використовуються для прогнозування майбутніх подій і визначення можливих сценаріїв [15].

Наступною групою є формальні методи обробки інформації, що в свою чергу, являють собою важливу складову аналітичної практики, оскільки вони забезпечують системний та об'єктивний підхід до аналізу даних. Основна характеристика цих методів полягає в тому, що вони базуються на принципах формальної логіки та математичного аналізу.

Ключовим аспектом формальних методів є використання чітких алгоритмів та системний підхід до обробки даних. Це означає, що процес аналізу інформації ретельно структурується і контролюється за допомогою чітко визначених кроків і процедур. Такий підхід дозволяє уникнути неточних результатів і забезпечує узгодженість результатів.

Використання точних методів обробки даних є ще однією важливою характеристикою формальних методів. Математичні моделі, статистичні методи та інші точні підходи використовуються для аналізу та інтерпретації даних. Це призводить до об'єктивних оцінок і точних висновків, заснованих на наукових принципах.

Формальні методи мають широке використання в різних галузях науки, техніки, економіки та бізнесу. Вони допомагають аналізувати великі обсяги даних і виявляти закономірності, які можна використовувати для вирішення складних завдань і розв'язання проблем. Такий підхід дозволяє отримувати об'єктивні результати та робити обґрунтовані висновки. Це дуже важливо в сучасному світі, де доступ до інформації стрімко розширюється, а потреба в аналізі даних зростає [17].

Отже, організація інформаційно-аналітичної діяльності у сучасному суспільстві є багатогранним і складним завданням, що вимагає використання різних методів і підходів для ефективного аналізу інформації та прийняття обґрунтованих рішень. Різноманітність методів, що використовуються в цій сфері, свідчить про велику кількість завдань, які стоять перед аналітиками та фахівцями з обробки інформації.

Загальнонаукові методи, що включають у себе аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення і порівняння, є основою для глибокого і всебічного розгляду проблеми або ситуації, що вивчається. З їх допомогою можна розбирати складну інформацію на складові та дозволяють систематизувати дані. Емпіричні методи дослідження, включаючи соціологічні методи, опитування, спостереження, експерименти та статистичний аналіз, є невід'ємною частиною процесу збору, обробки та аналізу об'єктивних даних [5].

Інформаційно-прогностичні методи, зокрема моделювання та експертне оцінювання, відіграють важливу роль у прогнозуванні розвитку майбутніх подій і ситуацій на основі наявних даних та експертних знань. Методи створення інформаційних продуктів, такі як стислий виклад (реферування,

анотування) або узагальнення (створення зведеної інформації) інформаційного змісту, забезпечують подання результатів користувачам у чіткій і зрозумілій формі [20].

Крім того, розрізняють формальні та неформальні методи, що використовуються в інформаційно-аналітичній діяльності. Формальні методи обробки інформації базуються на формальних принципах логіки та математичного аналізу і гарантують точність та об'єктивність результатів. За допомогою неформальних методів можна розглядати проблеми з різних точок зору і вирішувати їх з використанням різних підходів. Такий комплексний підхід допомагає забезпечити обґрунтованість інформаційно-аналітичної діяльності та приймати виважені рішення [17].

Ситуація вимушеного переміщення ставить перед закладами вищої освіти нові виклики стосовно організації інформаційно-аналітичної діяльності. У цьому контексті важливо використовувати широкий спектр методів і підходів для ефективного аналізу інформації та прийняття обґрунтованих рішень. Тому багато вищезгаданих методів можуть знайти своє застосування серед закладів вищої освіти для організації інформаційно-аналітичної діяльності.

Загальнонаукові методи можуть використовувати для аналізу складних ситуацій при умові обмежених ресурсів. Ці методи дозволяють розбити проблему на складові, об'єднати їх у цілісну картину, виділити ключові аспекти, сформулювати загальні висновки та виявити схожість і відмінності між питаннями. Зокрема, загальнонаукові методи закладають основу для раціонального аналізу та прийняття обґрунтованих рішень.

Методи емпіричних досліджень є важливими інструментами для збору об'єктивних даних та аналізу впливу переміщення на різні аспекти освітнього процесу. Зокрема, вищевказані методи можуть надавати інформацію про погляди, уподобання, досвід і поведінку різних груп учнів і вчителів у нових умовах [6].

Завдяки інформаційно-прогнозним методам можна робити аналіз та прогнозування ймовірних наслідків вимушеного переміщення, а також розробляти певні стратегії управління ризиками. Моделювання дозволяє створювати віртуальні моделі та симуляції, які відображають складні взаємозв'язки різних факторів, що впливають на процес облаштування закладу вищої освіти в новому місці. В свою чергу, це дозволяє аналізувати різні сценарії та прогнозувати їхні наслідки без необхідності проведення реальних експериментів [9].

Методи інформаційного обслуговування користувачів відіграють важливу роль при організації інформаційно-аналітичної діяльності в закладах вищої освіти, оскільки завдяки цій методиці студенти та викладачі забезпечуються актуальною інформацією та підтримкою у контексті консультацій в умовах вимушеного переміщення [13].

Безперервне інформування означає надання користувачам регулярних оновлень про події, новини та важливі оголошення. Це можна робити через електронну пошту, спеціалізовані веб-сайти, платформи для обміну інформацією та мобільні додатки. Таким чином, студентам та викладачам надається актуальна інформація про освіту, навчальні програми, важливі оголошення та події.

Отже, важливість використання методів організації інформаційно-аналітичної діяльності визначається необхідністю ефективного використання ресурсів, зниження ризиків та прийняття оптимальних рішень. Зокрема, ці методи допомагають систематизувати процес збору та аналізу інформації, забезпечити його структурованість та послідовність. Це допомагає ефективно використовувати наявні ресурси, швидко реагувати на зміни в навколишньому середовищі та приймати обґрунтовані рішення на основі аналізу фактів і даних.

Застосовуючи організаційні методи, можна досягти вищої ефективності та результативності в різних сферах діяльності (бізнес, наука, управління та освіта тощо) та отримати конкурентну перевагу в умовах постійних змін і

нестабільності, при цьому аналізуючи конкурентні переваги та недоліки, а також приймаючи стратегічні рішення на основі отриманих даних.

Висновки до розділу 1

Розглянуті в розділі 1 теоретико-методологічні засади організації інформаційно-аналітичної діяльності дозволяють зробити такі висновки:

Інформаційно-аналітична діяльність є важливим інструментом для забезпечення ефективного управління інформаційними ресурсами. Вона включає збір, обробку, аналіз та узагальнення інформації з метою підтримки прийняття управлінських рішень та стратегічного планування. Ця діяльність є ключовим елементом успішного функціонування будь-якої організації, включаючи заклади вищої освіти.

У сучасних умовах інформаційно-аналітична діяльність повинна враховувати стрімкий розвиток інформаційних технологій. Використання сучасних інструментів та методів обробки інформації дозволяє забезпечити точність та оперативність у прийнятті рішень. Зокрема, значення мають інформаційні системи, що дозволяють автоматизувати процеси збору та аналізу даних.

Інформаційно-аналітична діяльність спирається на різноманітні методи аналізу інформації, серед яких загальнонаукові методи (аналіз, синтез, порівняння), емпіричні методи (опитування, спостереження, експеримент), а також інформаційно-прогнозні методи (моделювання, експертна оцінка). Кожен з цих методів має свої переваги і недоліки, що обумовлює необхідність їх комплексного використання для отримання достовірних результатів.

В умовах кризових ситуацій, таких як вимушене переміщення закладів вищої освіти, інформаційно-аналітична діяльність набуває особливого значення. Вона дозволяє оперативно реагувати на зміни, забезпечувати стабільність освітнього процесу та підтримувати якість освіти. Інформаційно-аналітичні системи допомагають швидко адаптуватися до нових умов та приймати обґрунтовані рішення на основі актуальних даних.

Ефективна організація інформаційно-аналітичної діяльності вимагає наявності чіткої нормативно-правової бази та методичних рекомендацій. Це забезпечує стандартизацію процесів обробки інформації, захист даних та відповідність діяльності встановленим нормам і правилам. Важливим є також постійне вдосконалення цих документів у відповідь на нові виклики та потреби інформаційного суспільства.

Отже, розглянуті в розділі теоретико-методологічні засади створюють міцну основу для подальшого дослідження та вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності закладів вищої освіти, особливо в умовах вимушеного переміщення. Це дозволяє забезпечити ефективне управління, підтримку освітнього процесу та адаптацію до нових умов, що є критично важливим для стабільного функціонування та розвитку закладів освіти.

РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО

2.1. Нормативно-правові основи інформаційно-аналітичної діяльності в закладах вищої освіти

Інформаційно-аналітична діяльність є безперечною складовою багатьох сфер людської діяльності, включаючи науку, бізнес, урядову та громадську сфери, і зокрема, освіту. Ця діяльність відіграє важливу роль у економіці та суспільстві, в цілому, і тому потребує нормативно-методичного забезпечення.

Нормативно-правове та методичне забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти є ключовим елементом для розвитку та успішного функціонування цих закладів. Це система правових норм, стандартів, методичних матеріалів та рекомендацій, що спрямовані на регулювання процесів збору, аналізу, обробки та використання інформації в освітній діяльності.

Важливість цього забезпечення полягає в тому, щоб гарантувати системність, узгодженість та якість інформаційно-аналітичної діяльності в закладах освіти. Нормативно-методичні документи гарантують достовірність, конфіденційність та безпеку інформації, визначають стандарти та вимоги до організації роботи з інформацією. Вони також визначають процедури та методи аналізу даних, які забезпечують ефективне використання отриманої інформації для прийняття обґрунтованих рішень в рамках управління навчальним закладом.

Забезпечення відповідності інформаційно-аналітичної діяльності встановленим нормам і стандартам сприяє підвищенню якості освітніх послуг, оптимізації процесів управління та посиленню конкурентоспроможності закладів вищої освіти. Тому нормативно-методичне забезпечення є необхідним для успішного функціонування та розвитку закладів вищої освіти в сучасному інформаційному середовищі [19].

В Україні діє певна нормативна база, що регулює різні аспекти інформаційної діяльності, в тому числі інформаційно-аналітичну сферу. Найбільшу важливість із них становлять Конституція України, Закон України «Про захист персональних даних», Закон України «Про доступ до публічної інформації», Закон України «Про інформацію», Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», Закон України «Про Національну програму інформатизації», а також ряд інших законодавчих актів [там само].

Конституція України гарантує фундаментальні права громадян, включаючи свободу думки, вираження поглядів та доступу до інформації. Це означає, що будь-яка інформаційно-аналітична діяльність повинна відповідати цим принципам, закріпленим у Конституції. В свою чергу, це включає в себе різні аспекти, такі як збір, аналіз, зберігання та використання інформації для прогнозування подій або відповідей на конкретні питання.

Гарантія свободи вираження поглядів означає, що кожен має право висловлювати свої ідеї, думки та переконання без обмежень або цензури. Зокрема, це включає право отримувати та поширювати інформацію через різні засоби масової інформації.

Право на вільний доступ до інформації означає можливість отримувати інформацію від урядів та інших організацій, що займаються публічною діяльністю, без штучних бар'єрів чи обмежень. Значущість цього права проявляється у забезпеченні громадянам доступу до інформації, необхідної для прийняття поінформованих рішень та висловлення своїх поглядів.

Тому інформаційно-аналітична діяльність в Україні має відповідати принципам свободи вираження поглядів та доступу до інформації, які гарантують вільний обмін інформацією та розуміння потреб і поглядів громадськості [14].

Закон України «Про інформацію» є основоположним документом, що регулює інформаційну сферу України та встановлює основні поняття, принципи і правила поширення інформації. Цей закон містить важливі

положення щодо розкриття, зберігання та використання інформації, а також встановлює відповідальність за її незаконне розголошення.

Закон також надає громадянам право доступу до публічної інформації, яка стала їм відома в ході аналітичної діяльності. Крім цього, у ньому міститься положення про захист конфіденційної інформації, включаючи комерційну таємницю та персональні дані, з метою забезпечення приватності та конфіденційності.

Таким чином, Закон «Про інформацію» створює основу для регулювання інформаційної сфери в Україні та визначає основні аспекти функціонування, пов'язані з інформаційно-аналітичною діяльністю [39].

Наступним важливим документом для інформаційно-аналітичної діяльності є Закон України «Про доступ до публічної інформації», який встановлює правила та порядок доступу громадян до публічної інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, органів місцевого самоврядування. Також потрібно зазначити, що Закон є важливим інструментом забезпечення реалізації прав громадян на доступ до інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Основна мета Закону полягає у забезпеченні прозорості та відкритості в роботі органів влади та підвищенні довіри суспільства до влади. Гарантуючи вільний доступ до публічної інформації, він сприяє формуванню інформаційного громадянського суспільства та забезпечує громадський контроль за діяльністю органів державної влади.

Таким чином, закон не лише гарантує право громадян на інформацію, але й сприяє ефективному функціонуванню механізмів аналізу інформації та забезпечує доступ до інформації, необхідної для аналізу та прийняття обґрунтованих рішень [36].

Іншим важливим аспектом нормативно-правової бази України у сфері інформаційно-аналітичної діяльності є Закон України «Про захист персональних даних». Цей закон встановлює правила збору, зберігання, використання та захисту персональних даних громадян, а також права та

обов'язки суб'єктів персональних даних та організацій, які обробляють ці дані. З огляду на великий обсяг інформації, в тому числі персональних даних, що збирається, обробляється та аналізується в інформаційно-аналітичній діяльності, дотримання вимог цього закону є вкрай важливим. Отже, забезпечення дотримання вимог Закону «Про захист персональних даних» є необхідною умовою забезпечення прав громадян на конфіденційність та недоторканність персональних даних [38].

Варто згадати ще один нормативно-правовий акт, що регулює сферу інформаційної безпеки – Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах». Він встановлює правила та процедури захисту інформації, що зберігається та обробляється в інформаційно-комунікаційних системах. Крім цього, Закон встановлює вимоги до засобів захисту інформації та процедури реагування на порушення безпеки.

Дотримання цього закону має велике значення для інформаційно-аналітичної діяльності, оскільки забезпечення захисту інформації від несанкціонованого доступу або втрати є ключовою умовою успішної роботи в цій сфері [37].

Одним з найважливіших нормативно-правових актів у контексті інформаційно-аналітичної діяльності є Закон України «Про Національну програму інформатизації», оскільки він визначає ключові напрямки розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в Україні та встановлює певні механізми для їх реалізації. Згідно з цим Законом, інформатизація - це комплекс заходів, що спрямовані на розвиток та використання інформаційних технологій для задоволення потреб суб'єктів інформаційних відносин. Основні цілі інформатизації полягають у забезпеченні інформаційної безпеки, підвищенні рівня життя громадян, розвитку економіки, підтримці науки, зміцненні демократичних інститутів та інтеграції в світовий інформаційний простір.

Крім цього, Закон також встановлює основні принципи та норми формування і реалізації Національної програми інформатизації, що визначає

стратегічні напрямки розвитку інформаційних технологій та механізми їхньої реалізації. Основними завданнями програми є визначення пріоритетних напрямків інформатизації, розробка відповідних заходів, координація діяльності уряду та органів місцевого самоврядування у цій сфері, а також моніторинг виконання програми.

Таким чином, Закон «Про Національну програму інформатизації» являє собою важливий крок на шляху до створення інформаційної системи, що відповідає потребам сучасного суспільства. Прийняття цього закону сприяє інноваційному розвитку інформаційно-аналітичної діяльності та підтримує використання передових технологій і методів аналізу даних.

Крім цього, Закон забезпечує належну правову основу для розвитку та використання інформаційних технологій і сприяє підвищенню ефективності діяльності державних установ, підприємств та громадських організацій. Він також встановлює прозорість та відкритість в управлінні державними ресурсами, що в свою чергу, є важливим фактором зміцнення демократичних інститутів та підвищення довіри суспільства до держави [40].

Інформаційно-аналітична діяльність у закладах вищої освіти України базується на комплексному підході, що регулюється рядом вищезгаданих законодавчих актів. Таким чином, ці закони створюють правову основу для забезпечення свободи інформації, захисту персональних даних, прозорості діяльності, дотримання інформаційних стандартів та безпеки інформаційних систем під час здійснення інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти. Зокрема, це гарантує студентам, викладачам та іншим працівникам закладів вищої освіти не лише доступ до необхідної інформації, а й конфіденційність та цілісність цієї інформації.

Законодавчі акти забезпечують прозорість в управлінні та функціонуванні закладів вищої освіти і таким чином підвищують довіру суспільства до закладів вищої освіти. Дотримання встановлених стандартів і норм інформаційної безпеки призводить до запобігання перебоїв в обробці інформації та збереження цілісності даних. Тому ці закони є важливою

складовою інфраструктури, яка гарантує ефективність та безпечність інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти.

Отже, підбиваючи підсумки, можна впевнено сказати, що нормативно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності в українських закладах вищої освіти є досить розвиненим і має великий потенціал. Однак, важливо зазначити, що в подальшому воно вимагатиме постійного оновлення у зв'язку з постійним розвитком інформаційних технологій та зміною вимог і викликів.

Нові законодавчі акти повинні відповідати сучасним викликам і потребам у сфері інформаційної безпеки та захисту персональних даних, а також розвивати аналітичний потенціал та інструменти. Постійне оновлення нормативно-правового забезпечення не лише дозволить вищій освіті ефективно реагувати на нові виклики, а й підвищить її конкурентоспроможність у цифрову епоху. Особливу увагу слід приділити розробці механізмів захисту від нових загроз кібербезпеки та вдосконаленню стандартів обробки, зберігання та використання інформації. Лише такий комплексний підхід забезпечить ефективне управління інформаційно-аналітичною діяльністю у закладах вищої освіти та збереже їхню репутацію як центрів академічної та наукової активності в сучасному цифровому світі.

2.2. Методичне забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти

Методичне забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти є ключовим компонентом для забезпечення ефективної організації, обробки та використання інформації. Воно включає в себе розробку, впровадження та постійне вдосконалення методів і процедур, які забезпечують належний рівень інформаційної підтримки управлінських рішень та науково-дослідної діяльності.

Розробка стандартів та протоколів обробки інформації є одним з головних завдань методичного забезпечення. Ці стандарти включають рекомендації щодо збору, зберігання, аналізу та передачі інформації. Вони базуються на загальноприйнятих принципах інформаційної безпеки, конфіденційності та доступності даних.

Основні елементи стандартів та протоколів передбачають збір інформації, зберігання інформації, аналіз інформації та передачу інформації.

Збір інформації пов'язаний з визначенням джерел інформації, методів збору даних, процедур автентифікації та валідації даних.

Зберігання інформації полягає у встановленні вимог до зберігання даних, включаючи питання безпеки, резервного копіювання та управління доступом.

Аналіз інформації потребує опису методів аналізу даних, таких як статистичний аналіз, моделювання, машинне навчання, а також інструментів для візуалізації даних.

Передача інформації - визначення процедур передачі даних між різними підрозділами та організаціями, включаючи шифрування та захист даних під час передачі [46].

Для забезпечення ефективної інформаційно-аналітичної діяльності використовуються різноманітні інструменти та технології, такі як системи управління базами даних, програмні комплекси для аналізу даних та візуалізації інформації. Впровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє автоматизувати процеси обробки інформації та підвищити точність і швидкість прийняття рішень.

Ключові інструменти та технології ІАД на сьогодні включають системи управління базами даних, аналітичні платформи, машинне навчання та штучний інтелект, системи управління документами.

Системи управління базами даних (надалі СУБД). Використання СУБД для зберігання та управління великими обсягами даних, забезпечення швидкого доступу та пошуку необхідної інформації.

Аналітичні платформи. Впровадження програмних продуктів для аналізу даних, таких як Power BI, Tableau, які дозволяють візуалізувати дані та створювати інтерактивні звіти [7].

Машинне навчання та штучний інтелект. Застосування алгоритмів машинного навчання для прогнозування та аналізу трендів, виявлення аномалій та підтримки прийняття рішень.

Системи управління документами (DMS). Використання DMS для організації зберігання, обробки та доступу до електронних документів, що спрощує управління інформаційними потоками.

Не менш важливим аспектом є підготовка та підвищення кваліфікації персоналу, який займається інформаційно-аналітичною діяльністю. Це включає проведення тренінгів, семінарів та курсів підвищення кваліфікації, які спрямовані на освоєння нових методів і технологій обробки інформації.

Основні напрямки підготовки: базова підготовка, спеціалізовані тренінги, підвищення кваліфікації, практичні семінари.

Базова підготовка. Надання фундаментальних знань з інформаційно-аналітичної діяльності, включаючи основи роботи з даними, базами даних та інструментами аналізу.

Спеціалізовані тренінги. Проведення тренінгів з використання конкретних програмних продуктів та технологій, таких як аналітичні платформи, системи управління базами даних, інструменти візуалізації даних.

Підвищення кваліфікації. Регулярні курси підвищення кваліфікації для підтримки актуальності знань та навичок персоналу, ознайомлення з новими тенденціями та технологіями у сфері інформаційно-аналітичної діяльності.

Практичні семінари. Організація практичних семінарів та воркшопів для обміну досвідом та напрацювання практичних навичок.

Регулярний моніторинг та оцінка ефективності інформаційно-аналітичної діяльності дозволяє виявляти проблеми та вносити необхідні корективи. Це включає в себе аналіз результатів діяльності, оцінку якості обробки інформації та відповідність встановленим стандартам і протоколам.

Основними етапами моніторингу та оцінки є: 1) визначення ключових показників ефективності (КРІ); 2) регулярний збір даних; 3) аналіз та інтерпретація даних; 4) зворотний зв'язок; 5) розробка та впровадження коректив.

Визначення ключових показників ефективності (КРІ). Встановлення чітких критеріїв для оцінки результативності інформаційно-аналітичної діяльності.

Регулярний збір даних. Організація систематичного збору даних щодо виконання інформаційно-аналітичної діяльності, включаючи час обробки запитів, точність даних, задоволеність користувачів [10].

Аналіз та інтерпретація даних. Проведення аналізу зібраних даних для визначення сильних та слабких сторін діяльності, виявлення тенденцій та аномалій.

Зворотний зв'язок. Залучення користувачів до процесу оцінки ефективності через опитування, інтерв'ю та зворотний зв'язок.

Розробка та впровадження коректив. На основі отриманих даних розробка рекомендацій та планів дій для покращення інформаційно-аналітичної діяльності, впровадження змін та оцінка їх ефективності.

Отже, у підрозділі 2.2 кваліфікаційної роботи охоплено основні аспекти методичного забезпечення, необхідні для ефективної організації інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти.

Висновки до розділу 2

Розглянуті в розділі 2 нормативно-правові основи організації інформаційно-аналітичної діяльності в закладах вищої освіти дозволяють зробити такі висновки:

Нормативно-правове забезпечення є фундаментальною складовою для ефективної організації інформаційно-аналітичної діяльності в закладах вищої освіти. Воно створює правове підґрунтя, яке регулює процеси збору, обробки, зберігання та використання інформації. Відповідні закони та нормативні акти

забезпечують системність, узгодженість та якість цієї діяльності, що є важливим для підтримки високого рівня освіти.

В Україні діє комплекс нормативних документів, що регулюють інформаційну сферу, включаючи Конституцію України, Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про Національну програму інформатизації» та інші. Ці документи встановлюють права та обов'язки суб'єктів інформаційних відносин, визначають стандарти та вимоги до захисту інформації, забезпечуючи тим самим правову основу для інформаційно-аналітичної діяльності в закладах вищої освіти.

Важливим аспектом нормативно-правового забезпечення є захист інформації, особливо персональних даних. Закони «Про захист персональних даних» та «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» встановлюють вимоги до захисту інформації від несанкціонованого доступу, втрати або знищення. Це забезпечує безпеку та конфіденційність інформації, що є ключовим для довіри користувачів та стабільного функціонування освітніх установ.

Закони «Про доступ до публічної інформації» та «Про інформацію» забезпечують громадянам право на доступ до інформації, що є у володінні органів влади та закладів вищої освіти. Це сприяє прозорості та відкритості діяльності освітніх установ, підвищуючи рівень довіри до них з боку суспільства. Відкритий доступ до інформації дозволяє громадянам брати активну участь у контролі за діяльністю закладів освіти та приймати обґрунтовані рішення на основі актуальних даних.

В умовах вимушеного переміщення закладів вищої освіти, нормативно-правове забезпечення відіграє критично важливу роль. Воно дозволяє зберігати стабільність освітнього процесу, забезпечувати безпеку інформації та підтримувати високу якість освіти навіть у складних умовах. Правове регулювання інформаційно-аналітичної діяльності сприяє оперативному

реагуванню на зміни та адаптації до нових викликів, що виникають у кризових ситуаціях.

Отже, розглянуті в розділі нормативно-правові аспекти організації інформаційно-аналітичної діяльності закладають міцну основу для ефективного функціонування закладів вищої освіти. Вони забезпечують правову захищеність, системність, прозорість та високу якість інформаційних процесів, що є необхідним для підтримки стабільності та розвитку освіти в Україні в умовах повномасштабної війни та викликів сучасного світу.

РОЗДІЛ 3. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У МАРІУПОЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

3.1. Організаційна структура інформаційно-аналітичної діяльності в Маріупольському державному університеті

У сьогоднішніх реаліях Маріупольський державний університет, названий на честь міста-героя Маріуполя, є унікальним закладом вищої освіти в Україні та відіграє важливу роль у підготовці висококваліфікованих кадрів для української інтелігенції як на місцевому, так і на національному рівні. Університет має великий авторитет, що виходить за межі національних кордонів, і це в свою чергу, сприяє налагодженню ефективного співробітництва між Україною та зарубіжними країнами в галузі освіти, науки та культури. Завдяки високій якості освіти та неодноразовому підтвердженню результатів наукових досліджень, університет визнаний одним з провідних університетів української системи вищої освіти.

Внаслідок війни Маріупольський державний університет був змушений переїхати до Києва, де він змушений виконувати свою діяльність в умовах вимушеного переміщення. Це спричинило великі труднощі та виклики для університетської спільноти, оскільки студенти, викладачі та співробітники університету були вимушені адаптуватися до нового середовища та умов. Переїзд також вимагав перенесення основних видів діяльності університету, таких як навчальні програми, наукові дослідження та адміністративні завдання, до нових приміщень та організаційних структур [11].

Вимушений переїзд створив складні умови для Маріупольського державного університету, але університетська спільнота продемонструвала велику стійкість і відданість університету, прагнучи забезпечити якісне викладання і дослідження на новому місці. Умови вимушеного переміщення викликає в університеті необхідність адаптуватися до нової ситуації і

водночас розробляти нові стратегії та підходи для задоволення освітніх потреб спільноти, що перебуває у кризовому стані [там само].

Однак, незважаючи на вищезазначені умови, університет залишається вірним своїм принципам, на яких ґрунтується його діяльність: самоврядування та автономія; чітке визначення повноважень та відповідальності Міністерства освіти і науки України, органів управління Університету та його структурних підрозділів; поєднання колегіального та єдиноначального управління; незалежність від політичних партій, громадських та релігійних організацій.

Перелік основних завдань Маріупольського державного університету залишився таким самим: забезпечення високого рівня освіти та надання можливості отримати відповідний ступінь вищої освіти за обраними спеціальностями; проведення наукових досліджень, сприяння творчій діяльності учасників освітнього процесу, формування наукових кадрів вищої кваліфікації та використання отриманих результатів в освітньому процесі; внесок у суспільний та економічний розвиток держави через формування людського капіталу; патріотичне, правове та екологічне виховання учасників освітнього процесу, утвердження моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вільного мислення та самоорганізації; поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності в освітньому процесі; створення сприятливих умов для розвитку здібностей та талантів учасників освітнього процесу; збереження та розвиток моральних, культурних та наукових цінностей суспільства; поширення знань серед населення, підвищення рівня освіти та культурного розвитку громадян; налагодження міжнародних зв'язків та розширення міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва та культури; аналіз попиту на ринку праці на окремі спеціальності та активна допомога випускникам у пошуку роботи [43].

Незважаючи на усі труднощі та нові умови, Маріупольський державний університет продовжує виконувати широкий спектр діяльності, зокрема інформаційно-аналітичну сферу. Університет має у своєму розпорядженні

певний перелік відділів, що спрямовані на здійснення інформаційно-аналітичної діяльності. В свою чергу, ця діяльність спрямована на забезпечення ефективної роботи університету, а також на надання якісних освітніх і наукових послуг.

Відділ інформації та зв'язків з громадськістю є структурним підрозділом університету, який був створений для планування та здійснення інформаційної діяльності шляхом взаємодії із засобами масової інформації, громадськістю тощо. Відділ відіграє ключову роль у формуванні та управлінні іміджем університету, підтримці взаємодії зі студентами та академічною спільнотою, а також у роботі з партнерами та зацікавленими сторонами. Зокрема, він відповідає за розробку та впровадження комунікаційних стратегій, які в свою чергу, сприяють прозорості, розумінню та підтримці цінностей і цілей університету серед широкого кола зацікавлених сторін [29].

Основними завданнями відділу є: здійснення співпраці зі структурними підрозділами університету з метою збору, обробки та оперативного поширення інформації про університет; формування позитивного іміджу університету за допомогою інформування громадськості про важливі події в житті вищого навчального закладу, досягнення у науковій, освітній та культурній діяльності співробітників та студентів університету; забезпечення ефективної взаємодії засобами масової інформації, висвітлення заходів, які проводяться в університеті та за його межами з участю керівництва, викладачів та студентів; участь у розробці та виготовленні поліграфічної та відеопродукції, що відображає корпоративний стиль університету; реалізація рекламної діяльності з метою просування університету, його досягнень, освітніх та наукових програм серед потенційних студентів, партнерів та інших зацікавлених сторін; моніторинг ЗМІ для аналізу відгуків та висвітлення діяльності університету з метою виявлення проблем та підвищення ефективності роботи відділу інформації та зв'язків з громадськістю.

Отже, відділ інформації та зв'язків з громадськістю відіграє важливу роль у формуванні позитивного іміджу університету та забезпеченні

ефективної комунікації з різними зацікавленими сторонами. У співпраці з іншими структурними підрозділами він забезпечує швидке поширення інформації про важливі події в університеті та в університетському житті.

За допомогою моніторингу ЗМІ можна аналізувати реакцію на діяльність університету та її висвітлення, виявляючи таким чином проблеми та підвищуючи ефективність роботи інформаційно-комунікаційного відділу. Участь у розробці друкованої та відеопродукції сприяє візуальному представленню корпоративного стилю університету та впливає на сприйняття навколишнього середовища.

Забезпечення ефективної взаємодії зі ЗМІ та проведення рекламних заходів може сприяти популяризації університету серед потенційних абітурієнтів, партнерів та інших стейкхолдерів. Таким чином, інформаційно-аналітична діяльність відділу інформації та зв'язків з громадськістю відіграє важливу роль у формуванні та підтримці позитивного іміджу університету та ефективної взаємодії з громадськістю [38].

Наступним важливим відділом Маріупольського державного університету в інформаційно-аналітичній сфері є Наукова бібліотека, що згідно з Положенням є інформаційним, науковим, освітнім та культурно-просвітницьким структурним підрозділом університету [32].

Перелік основних завдань підрозділу є таким: забезпечення повного, якісного і оперативного бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування здобувачів вищої освіти, професорсько-викладацького складу, наукових працівників, співробітників МДУ та інших категорій читачів згідно з їх запитом на основі широкого доступу до як власних, так і до світових документальних та електронних інформаційних ресурсів (згідно з правилами користування бібліотекою); формування бібліотечного фонду та створення електронних інформаційних ресурсів відповідно до профілю освітніх програм (спеціальностей), наукових досліджень МДУ та інформаційних потреб читачів; організація та ведення довідково-бібліографічного апарату на електронних та традиційних носіях інформації;

сприяння інтеграції університетської науки до світового науково-освітнього простору; розширення номенклатури бібліотечних послуг, підвищення їх якості на основі нової інформаційної техніки і технологій, комп'ютеризації інформаційно-бібліотечних процесів; виховання інформаційної культури читачів, формування навичок пошуку інформації, користування книгою та Бібліотекою; сприяння інтелектуальному, духовному та творчому розвитку особистості; пропагування та розкриття через книгу змісту загальнолюдських цінностей, історичної, наукової та культурної спадщини, ідеї національного державотворення; ведення самостійної та спільної з іншими організаціями та установами різних форм власності науково-дослідної, науково-методичної роботи з питань бібліотекознавства та бібліографії, книгознавства, інформатики, краєзнавства; координація діяльності Бібліотеки з іншими структурними підрозділами МДУ бібліотеками інших організацій та підприємств, співпраця з вітчизняними та зарубіжними установами та організаціями.

Отже, Наукова бібліотека Маріупольського державного університету активно виконує широкий спектр завдань, спрямованих на надання якісної та оперативної інформаційної допомоги всім читачам, від студентів до співробітників. Серед цих завдань - формування та оновлення фонду, організація довідково-бібліографічного апарату, інтеграція університетської науки у світовий науково-освітній простір, підвищення якості бібліотечного обслуговування та виховання інформаційної культури читачів.

Наукова бібліотека крізь призму інформаційно-аналітичної діяльності забезпечує доступ до широкого спектру документальних та електронних ресурсів, які відповідають потребам університетської спільноти. В свою чергу, це сприяє не лише всебічному інформаційному забезпеченню освітнього та наукового процесів, а й інтелектуальному, духовному і творчому розвитку особистості та популяризації загальнолюдських цінностей і культурної спадщини.

Таким чином, інформаційно-аналітична діяльність Наукової бібліотеки МДУ є важливим інструментом розвитку освітнього процесу університету та культурного життя суспільства, сприяє зміцненню наукового потенціалу та забезпечує доступ до актуальної наукової інформації для всіх зацікавлених осіб [32].

Наступним відділом, який потрібно згадати, є загальний відділ, що є самостійним підрозділом МДУ. Сутність його завдань полягають у забезпеченні ефективної роботи з управлінською інформацією та документами в університеті [31].

Одним з основних завдань загального відділу є розробка єдиного порядку документування управлінської інформації та організації роботи зі службовими документами в університеті. Для досягнення цієї мети відділ розробляє та впроваджує певні внутрішні правила та інструкції з управління документами, які забезпечують єдиний підхід до обробки документації.

Наступним завданням відділу є розроблення та впровадження локальних нормативних і методичних документів з діловодства. Таким чином, це сприяє створенню ефективної системи документообігу, стандартизації процесів та забезпеченню дотримання вимог законодавства. Також важливо зазначити важливість такого підходу, адже він допомагає підвищити ефективність роботи всієї команди університету та забезпечує достовірність і доступність інформації для всіх зацікавлених сторін.

Також загальний відділ виконує методичне керівництво і контроль за дотриманням установленого порядку роботи зі службовими документами в структурних підрозділах університету. В свою чергу, контроль допомагає забезпечити єдність процесу управління документами в усіх підрозділах університету та усунути розбіжності в підходах і стандартах. Методичне керівництво сприяє розумінню та дотриманню внутрішніх процедур і положень з управління документами, що відображається на загальному рівні ефективності та організованості діяльності МДУ.

Серед інших завдань загального відділу є впровадження сучасних автоматизованих систем в роботу зі службовими документами. Це дозволяє підвищити швидкість і точність обробки документів та зменшити ризик втрати даних та інформації. Також відділ може забезпечити необхідну підготовку для співробітників університетів, щоб вони могли ефективно використовувати ці системи [31].

Приймальна комісія виступає як робочий орган МДУ, що утворюється для організації прийому вступників, що в свою чергу, охоплює різноманітні аспекти інформаційно-аналітичної діяльності.

Основними завданнями приймальної комісії є: забезпечення інформування вступників, їх батьків та громадськість з усіх питань вступу до закладу вищої освіти; організація прийому заяв та документів, прийняття рішення про допуск вступників до участі в конкурсі (до участі у вступних випробуваннях); подання до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (далі ЄДЕБО) отримані від вступників дані про них, внесення змін до статусів заяв вступників в ЄДЕБО; координація діяльності усіх структурних підрозділів Університету щодо підготовки та проведення конкурсного відбору; організація і проведення консультації з питань вступу на навчання та вибору спеціальності, що найбільш відповідає здібностям, нахилам і рівню підготовки вступників; організація та контроль діяльності технічних, інформаційних і побутових служб щодо створення умов для проведення вступної кампанії; забезпечення оприлюднення на веб-сайті Університету цього Положення, Правил прийому та інших документів, передбачених законодавством; прийняття рішень про зарахування вступників за формами навчання і джерелами фінансування [33].

Отже, інформаційно-аналітична діяльність приймальної комісії МДУ є невід'ємною частиною вступної кампанії. Ця діяльність включає широкий спектр завдань, таких як інформування вступників та громадськості, організація прийому документів, координація роботи підрозділів

університету, проведення консультацій та контроль за діяльністю технічних та інформаційних служб.

Ця діяльність необхідна для забезпечення прозорості та ефективності вступної кампанії, а також дотримання вимог законодавства у сфері освіти. Інформаційна підтримка, що організовує приймальна комісія, допомагає абітурієнтам та їхнім батькам зробити усвідомлений вибір університету та зрозуміти вимоги до вступу.

Крім того, аналіз інформації, зібраної та проаналізованої приймальною комісією, не лише допомагає вдосконалити процедури вступу та підготовки до нього, а й сприяє покращенню внутрішніх процедур та якості освітнього процесу в університетах [33].

Наступним структурним підрозділом Маріупольського державного університету є відділ кадрів, що певним чином також займається інформаційно-аналітичною діяльністю.

По-перше, відділ кадрів займається організацією різних аспектів роботи з персоналом (підбір персоналу, переведення, переміщення та звільнення), що в свою чергу, вимагає ретельного збору та обробки значної кількості інформації. Ця інформація включає списки вакансій, критерії відбору та документи, необхідні для кадрової документації. Зокрема, важливо також забезпечити ефективний облік і контроль відпусток працівників, включаючи ведення статистики використання відпусток і розрахунок періодів відпусток.

По-друге, відділ кадрів відповідальний за організацію обліку особового складу структурних підрозділів, студентів і звітності по кадрах. Це вимагає систематичного збору та обробки інформації, а також звітів та аналітики щодо руху персоналу в різних структурах та прогресу студентів за навчальними програмами.

Крім того, відділ кадрів виконує облік військовозобов'язаних і призовників (співробітників та студентів) у встановленому законодавством порядку, що в свою чергу, також вимагає обробки великих обсягів інформації. Тому спеціалізовані інформаційні системи та бази даних можуть бути

використані для збору, організації та управління інформацією, необхідною для ефективного управління цими процесами [30].

Важливо згадати юридичний відділ, що є самостійним структурним підрозділом МДУ і безпосередньо підпорядковується ректору МДУ.

Організація правової роботи юридичного відділу університету вимагає систематичного збору, обробки та аналізу вичерпної інформації про законодавство, нормативно-правові акти МДУ, обов'язки та відповідальність співробітників і процес взаємодії з судовими органами. Крім того, юридичний відділ відстежує зміни в законодавстві, що впливають на діяльність університету, та аналізує їхній вплив на університетське середовище.

Таким чином, отримана інформація допомагає забезпечити коректне застосування та дотримання вимог законодавства в усіх сферах діяльності університету. Зокрема, аналіз правової інформації допомагає забезпечити захист інтересів університету в судових спорах та при вирішенні правових питань, які можуть виникнути в процесі діяльності університету. Такий підхід сприяє зміцненню правової культури та гарантує стабільність і легітимність університету.

Інформаційні системи та бази даних часто використовуються для забезпечення ефективності роботи юридичних відділів. Ці системи зберігають різноманітну інформацію про законодавство, нормативно-правові акти ЦВК, обов'язки та відповідальність працівників, а також дозволяють реєструвати справи та збирати статистичні дані про їхні результати. Це дозволяє юридичному відділу швидше та ефективніше виконувати свої функції та реагувати на різноманітні юридичні запити.

Аналітична діяльність юридичного відділу відіграє важливу роль у виявленні проблем та вдосконаленні правової роботи в університеті. Аналізуючи дані з інформаційних систем та баз даних, юридичні відділи можуть виявляти тенденції, ризики та можливості, що може допомогти їм приймати обґрунтовані та ефективні рішення.

Таким чином, юридичні відділи університетів сприяють підвищенню ефективності та точності правової роботи в університетському середовищі, не лише виконуючи рутинні юридичні завдання, а й активно взаємодіючи з інформаційно-аналітичними ресурсами [34].

Наступним самостійним підрозділом Маріупольського державного університету, що причетний до інформаційно-аналітичної діяльності є бухгалтерська служба.

Бухгалтерський облік та фінансова звітність відіграють важливу роль в інформаційно-аналітичній діяльності бухгалтерських служб університетів. Ці процеси забезпечують збір, систематизацію, обробку та аналіз великих обсягів даних про фінансові операції та господарську діяльність університетів [28].

Аналіз даних є важливим етапом, який дає можливість оцінити фінансовий стан університету, виявити тенденції та проблеми, зробити прогнози розвитку. Завдяки цьому керівництво університету забезпечується обґрунтованими даними для прийняття стратегічних управлінських рішень, таких як розподіл бюджету, визначення пріоритетів фінансування та ефективне використання ресурсів.

Таким чином, бухгалтерська служба не лише забезпечують точність і достовірність фінансової інформації, а й виконують важливу аналітичну функцію, що сприяє покращенню фінансового менеджменту та стратегічному розвитку університетів.

Ішим важливим завданням бухгалтерської служби МДУ є забезпечення дотримання вимог бюджетного законодавства. Це означає не лише ведення точного обліку фінансових операцій, а й управління операціями, пов'язаними з витратами, та своєчасне подання звітів про взяті бюджетні зобов'язання.

По-перше, всі фінансові операції мають бути ретельно проаналізовані та проконтрольовані на аспект відповідності встановленим нормам та вимогам законодавства. По-друге, бухгалтерська служба відповідає за своєчасну підготовку та подання звітів про бюджетні витрати та зобов'язання для забезпечення прозорості та дотримання законодавства.

Дотримання бюджетного законодавства є важливим не лише для законності та відповідності, але й для забезпечення фінансової стабільності та довіри до фінансового менеджменту університету. Тому бухгалтерська служба відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової дисципліни та підзвітності.

Важливою частиною інформаційно-аналітичної діяльності бухгалтерської служби МДУ є також контроль за наявністю та обігом майна і використання ресурсів відповідно до встановлених критеріїв та бюджетів. В свою чергу, це допомагає виявити прогалини та недоліки в управлінні ресурсами та визначити пріоритети розподілу ресурсів.

Однією з основних функцій такого управління є постійний моніторинг та аналіз руху майна і ресурсів. Це дозволяє своєчасно виявляти збої, втрати та нецільове використання коштів. Крім того, аналіз даних допомагає визначити найкраще використання ресурсів, підвищити ефективність управління та зменшити витрати.

Таким чином, інформаційно-аналітична діяльність є важливим інструментом для ефективного та результативного управління майном і ресурсами університету. Зокрема, вона допомагає запобігти втратам, оптимізувати використання ресурсів та спрямувати їх на вирішення найбільш важливих і стратегічних завдань.

Запобігання фінансово-економічним проблемам і використання внутрішньогосподарських резервів також є важливими завданнями бухгалтерської служби МДУ [28]. Ці процеси передбачають виявлення можливих ризиків і проблем, аналіз їх причин і розробку стратегій для їх запобігання, а також використання нерозподіленого прибутку для більш ефективного використання ресурсів і зниження витрат.

Виявлення можливих несприятливих подій та ризиків у фінансовій діяльності передбачає аналіз різних факторів, які можуть вплинути на фінансовий стан університету. До них належать зміни в законодавстві, економічні труднощі та непередбачувані події, що потребують ретельного моніторингу та аналізу.

Після виявлення потенційних проблем бухгалтерська служба може розробити стратегії для запобігання та мінімізації їхнього впливу. В свою чергу, це може включати вдосконалення процедур внутрішнього контролю та впровадження нових політик і керівних принципів для ефективного управління фінансами.

Крім того, бухгалтерська служба може активно використовувати нерозподілений прибуток для зменшення витрат та оптимізації фінансових процесів. Це включає вдосконалення бюджетування, скорочення неефективних витрат та ефективне використання наявних ресурсів для досягнення стратегічних цілей університету.

Таким чином, бухгалтерія відіграє ключову роль у запобіганні фінансовому негативу та максимізації внутрішнього потенціалу університету для досягнення фінансової стабільності та успіху [28].

З розглянутих структурних підрозділів маємо виділити такі, які є базовими для забезпечення ефективної інформаційно-аналітичної діяльності МДУ в умовах вимушеного переміщення (див. Таблиця 3.1.).

Таблиця 3.1.

Основні підрозділи інформаційно-аналітичної діяльності в Маріупольському державному університеті

Підрозділ	Завдання	Використовувані інструменти
Загальний відділ	Збір, аналіз та узагальнення інформації, підготовка аналітичних звітів	Інформаційні системи для обробки даних
Наукова бібліотека	Забезпечення доступу до бібліотечних ресурсів, підтримка наукових досліджень	Електронні каталоги, бази даних, онлайн-доступ до наукових публікацій
Відділ технічних засобів навчання	Розробка та впровадження інформаційних систем, технічна підтримка інформаційної інфраструктури університету	Системи управління базами даних, програмні комплекси для аналізу даних
Відділ інформації та зв'язків з громадськістю	Управління внутрішньою та зовнішньою комунікацією, підтримка іміджу університету	Соціальні медіа, прес-релізи, інформаційні бюлетені

Отже, підбиваючи підсумки цього підрозділу кваліфікаційної роботи, можна впевнено сказати, що Маріупольський державний університет має низку структурних підрозділів, які займаються інформаційно-аналітичною діяльністю. Зокрема, це відділ інформаційного забезпечення та зв'язків з громадськістю, Наукова бібліотека, загальний відділ, приймальна комісія, відділ кадрів, юридичний відділ, бухгалтерська служба. Ці підрозділи відіграють важливу роль у підготовці та аналізі інформації, необхідної для ефективного функціонування університету. Вони також активно взаємодіють з громадськістю, забезпечуючи інформування студентів, викладачів та співробітників про важливі університетські події та ініціативи. Такий підхід покращує комунікацію в університетському середовищі та сприяє підвищенню обізнаності й ефективності управлінських рішень.

Важливо зазначити, що інформаційно-аналітична діяльність в Маріупольському державному університеті відіграє важливу роль в управлінських процесах університету. Зокрема, аналіз інформації з різних джерел дозволяє університету приймати обґрунтовані рішення та постійно вдосконалювати свою діяльність. Це дозволяє керівництву університету мати повну картину ситуації, враховувати сучасні тенденції та впливати на стратегічний напрямок розвитку закладу. В свою чергу, ефективна інформаційно-аналітична підтримка може допомогти оптимізувати ресурси, підвищити якість освітніх процесів та забезпечити успішне функціонування університету.

3.2. Основні напрями та перспективи інформаційно-аналітичної діяльності Маріупольського державного університету в Києві

Інформаційно-аналітична діяльність у Маріупольському державному університеті відіграє важливу роль для всіх учасників, включаючи студентів, викладачів та співробітників. Вона гарантує доступність і зрозумілість

інформації про освітні процеси, навчальні програми, новини та події, що відбуваються в університеті. Крім того, завдяки цій діяльності студенти та викладачі отримують інформацію про нові розробки, наукові дослідження та інші заходи, пов'язані з їхньою сферою діяльності. Це не тільки сприяє їх постійному професійному розвитку та зростанню, але й підвищує загальний рівень освітнього процесу в університеті.

Маріупольський державний університет навіть в умовах вимушеного переміщення залишається прикладом високорозвиненої системи інформаційно-аналітичної діяльності, яка відіграє важливу роль у забезпеченні якісної освіти та ефективному управлінні всім університетським середовищем [11].

Основні напрями інформаційно-аналітичної діяльності Маріупольського державного університету включають: підтримку управлінських рішень, науково-дослідну діяльність, освітню діяльність та інформаційну підтримку студентів та викладачів.

В умовах вимушеного переміщення Маріупольського державного університету до Києва, **підтримка управлінських рішень** набуває особливого значення. Зміна місця розташування вимагає швидкої адаптації до нових умов, забезпечення безперервності освітнього процесу та ефективного управління ресурсами. Інформаційно-аналітична діяльність відіграє ключову роль у цьому процесі.

Збір даних включає збір інформації з різних джерел, таких як внутрішні системи університету, опитування студентів та викладачів, а також зовнішні джерела, що надають дані про освітню сферу та ринок праці.

Обробка даних включає використання статистичних методів для обробки зібраних даних, що дозволяє виявити тенденції, аномалії та кореляції.

Візуалізація даних - створення графіків, діаграм та інших візуальних засобів для наочного представлення результатів аналізу.

Підготовка аналітичних звітів, зокрема, регулярних звітів - щомісячні та щоквартальні звіти, що включають ключові показники діяльності

університету, результати аналізу даних та рекомендації для покращення роботи. Спеціалізовані звіти - підготовка звітів на запит адміністрації, що стосуються конкретних питань, таких як оцінка ефективності навчальних програм, аналіз фінансового стану університету або оцінка ризиків. Прогностичні звіти – використання моделей прогнозування для оцінки майбутніх тенденцій та підготовки відповідних рекомендацій.

Прогнозування передбачає задіяння низки методів, зокрема, моделювання сценаріїв, аналіз ризиків, стратегічне планування.

Моделювання сценаріїв. Створення моделей, що дозволяють прогнозувати можливі сценарії розвитку подій, такі як зміни в кількості студентів, вплив нових законодавчих ініціатив або економічні зміни.

Аналіз ризиків. Оцінка потенційних ризиків та їх впливу на діяльність університету, розробка стратегій для їх мінімізації.

Стратегічне планування. Використання результатів прогнозування для розробки стратегічних планів розвитку університету, включаючи плани на короткострокову та довгострокову перспективу.

Серед інструментів доречно використовувати програмне забезпечення для аналізу даних [27]:

ВІ-платформи (Business Intelligence). Використання платформ, таких як Power BI, Tableau, для збору, обробки та візуалізації даних.

Статистичне програмне забезпечення. Використання інструментів, таких як SPSS, R або Python, для проведення складного статистичного аналізу.

Системи управління базами даних (СУБД). Використання СУБД для зберігання та управління великими обсягами даних.

Для надання інформаційної підтримки адміністрації університету доречно звертати особливу увагу на підготовку стратегічних рішень, оперативних рішень, рішень щодо кризового управління.

Стратегічні рішення. Підтримка прийняття рішень щодо довгострокового розвитку університету, таких як розширення освітніх програм, розвиток інфраструктури та залучення інвестицій.

Оперативні рішення. Надання актуальної інформації для щоденного управління університетом, включаючи планування навчального процесу, управління фінансами та ресурсами.

Кризове управління. Підтримка адміністрації у прийнятті рішень в умовах кризових ситуацій, таких як вимушене переміщення, забезпечення безпеки студентів та співробітників.

Забезпечення безперервності освітнього процесу потребує моніторингу освітніх процесів, підтримки дистанційного навчання, оцінки якості освіти.

Моніторинг освітніх процесів. Використання аналітичних даних для оцінки ефективності навчання та своєчасного внесення коректив у навчальні програми [11].

Підтримка дистанційного навчання. Надання адміністрації інформації про стан дистанційного навчання, технічну підтримку та задоволеність студентів.

Оцінка якості освіти. Використання даних для оцінки якості освітніх програм та їх відповідності вимогам ринку праці.

Також в кризових умовах переміщення ЗВО нагальну роль відіграє оптимізація ресурсів, зокрема:

Фінансовий аналіз. Аналіз фінансових показників для забезпечення ефективного використання бюджетних коштів та оптимізації витрат.

Управління персоналом. Використання даних для оптимізації штатного розкладу, планування потреб у кадрах та підвищення ефективності роботи персоналу.

Інфраструктурний аналіз. Оцінка стану інфраструктури університету, планування ремонтів та модернізацій, оптимізація використання приміщень.

Таким чином, підтримка управлінських рішень в Маріупольському державному університеті в екзилі в Києві забезпечується комплексним підходом до аналізу даних, підготовки аналітичних звітів та прогнозування, що дозволяє адміністрації приймати обґрунтовані та ефективні рішення в умовах нових викликів.

Науково-дослідна діяльність передбачає використання таких методів як огляд видань, контент-аналіз, статистичний аналіз у наукових базах даних, системах управління дослідженнями. Це забезпечує дослідників актуальною інформацією та аналітичними даними для проведення наукових досліджень.

Освітня діяльність в переміщеному МДУ залишається стабільно якісною завдяки регулярному моніторингу освітніх процесів, оцінці якості навчання. Для здійснення моніторингових досліджень ЗВО використовує інформаційні системи для управління навчальним процесом, платформу дистанційного навчання – навчальний портал Moodle МДУ (moodle.mu.edu.ua). Підтримка освітнього процесу відбувається шляхом надання актуальної інформації про навчальні програми, методичні рекомендації та оцінку ефективності навчання [11].

Інформаційна підтримка студентів та викладачів передбачає поточне інформування, довідково-інформаційне обслуговування. Ключову роль в цьому процесі відіграє наукова бібліотека МДУ, яка забезпечує доступ до електронних ресурсів бібліотеки, до інформаційних довідників. Забезпечення студентів та викладачів доступом до необхідної інформації для навчання та досліджень в умовах переміщення станом на середину 2024 року відновлено.

Перспективи розвитку інформаційно-аналітичної діяльності у Маріупольському державному університеті в екзилі включають впровадження нових технологій, зокрема, таких інноваційних технологій як:

- використання штучного інтелекту, машинного навчання та великих даних для аналізу та прогнозування, що забезпечуватиме підвищення точності та швидкості аналізу даних, автоматизація рутинних процесів;

- розширення інформаційних ресурсів, зокрема, підключення до нових наукових баз даних, створення власних електронних ресурсів, що дозволить розширити доступ до актуальної наукової інформації, підтримка дослідницької діяльності;

- покращення інформаційної інфраструктури: модернізація існуючих інформаційних систем, впровадження нових інформаційних технологій. Такий крок підвищить ефективність управління інформаційними потоками, покращить доступ до інформації для всіх учасників освітнього процесу;

- підвищення кваліфікації персоналу – організація тренінгів та курсів для співробітників, залучення фахівців для проведення семінарів. Це дозволить підвищити професійний рівень працівників, впровадити нові методи та підходи в інформаційно-аналітичну діяльність.

Інформаційно-аналітична діяльність у Маріупольському державному університеті відіграє ключову роль у забезпеченні якості освіти та управлінні університетом. Основні напрями діяльності охоплюють підтримку управлінських рішень, науково-дослідну діяльність, освітню діяльність та інформаційну підтримку студентів і викладачів. Перспективи розвитку включають впровадження нових технологій, розширення інформаційних ресурсів, покращення інформаційної інфраструктури та підвищення кваліфікації персоналу. Ці заходи сприятимуть підвищенню ефективності інформаційно-аналітичної діяльності та забезпеченню високого рівня освіти в умовах вимушеного переміщення.

Висновки до розділу 3

Розглянутий у розділі 3 досвід організації інформаційно-аналітичної діяльності в Маріупольському державному університеті дозволяє зробити ключові висновки та окреслити перспективи оптимізації цієї діяльності в умовах вимушеного переміщення:

Переїзд МДУ до Києва внаслідок військових дій створив значні виклики для університету, однак він зумів адаптуватися до нових умов, зберігши високу якість освітнього процесу та наукової діяльності. Це свідчить про високу гнучкість та адаптивність інформаційно-аналітичної системи університету.

Університет має розвинену організаційну структуру інформаційно-аналітичної діяльності, яка включає спеціалізовані підрозділи та використання сучасних інформаційних систем. Ця структура забезпечує ефективне управління інформаційними потоками та підтримку прийняття рішень на всіх рівнях адміністрації.

МДУ активно впроваджує новітні інформаційні технології для збору, обробки та аналізу даних. Використання сучасних програмних засобів дозволяє автоматизувати багато процесів, підвищуючи точність та швидкість обробки інформації.

Університет забезпечує високий рівень підтримки користувачів, включаючи студентів, викладачів та адміністративний персонал. Це включає доступ до інформаційних ресурсів, консультування та навчання з використання інформаційних систем.

Важливим елементом інформаційно-аналітичної діяльності є систематичний збір та аналіз даних про ефективність діяльності університету. Регулярний моніторинг дозволяє виявляти сильні та слабкі сторони, а також вчасно реагувати на зміни.

Університету необхідно продовжувати розвиток інформаційної інфраструктури, впроваджуючи нові технології та системи для покращення обробки та аналізу даних. Це включає оновлення існуючих систем, впровадження нових модулів та інтеграцію з зовнішніми базами даних.

Для ефективної роботи з сучасними інформаційними системами необхідно проводити регулярне навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Це дозволить максимально використовувати можливості новітніх технологій та забезпечити високу якість аналітичної роботи.

В умовах постійних кіберзагроз університету слід посилити заходи з інформаційної безпеки. Це включає впровадження сучасних систем захисту даних, регулярний аудит безпеки та навчання персоналу з питань інформаційної безпеки.

Співпраця з міжнародними освітніми та науковими інституціями може сприяти обміну досвідом та впровадженню кращих практик у сфері інформаційно-аналітичної діяльності. Це дозволить підвищити якість освіти та наукових досліджень, а також зміцнити позиції університету на міжнародній арені.

Таким чином, дослідження показує, що Маріупольський державний університет успішно справляється з викликами вимушеного переміщення, завдяки добре організованій інформаційно-аналітичній діяльності. Подальший розвиток та оптимізація цієї діяльності є важливими для забезпечення стабільності та якості освітнього процесу в нових умовах.

ВИСНОВКИ

Розвиток інформаційних технологій у сучасному світі зробив інформаційно-аналітичну діяльність невід’ємною частиною функціонування закладів вищої освіти. Завдяки цьому процесу університети мають змогу ефективно управляти величезними потоками інформації та використовувати її для прийняття обґрунтованих рішень. Тому роль інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти стає все більш важливою, оскільки ця діяльність не тільки забезпечує доступ до необхідної інформації, але й допомагає аналізувати цю інформацію з метою найкращого управління процесами в університеті.

Умови вимушеного переміщення змушує заклади вищої освіти стикатись з низкою викликів в організації інформаційно-аналітичної діяльності. Головним аспектом є перехід до онлайн-навчання, де все більшого значення набувають цифрові ресурси та інформаційні системи. Заклади вищої освіти перебувають під тиском необхідності розвивати та покращувати доступ до навчальних матеріалів, розробляти інтерактивні платформи для дистанційного спілкування та системи збору й аналізу даних, а також швидко адаптуватися до нових ситуацій. Це вимагає не лише технологічної адаптації, а й постійного вдосконалення інформаційно-аналітичних процесів для забезпечення ефективності та якості навчального процесу в умовах дистанційної освіти.

Ситуація з вимушеним переміщенням також підкреслює важливість швидкого аналізу даних для прийняття рішень у кризових ситуаціях. Зокрема, зміни в освітніх процесах та управлінні вимагають швидкого і точного аналізу інформації для ефективного функціонування закладів вищої освіти. Таким чином, існуючі інформаційні системи та процеси аналізу даних потребують адаптації до нових вимог та реалій.

Крім того, умови вимушеного переміщення підкреслюють необхідність посилення координації та співпраці між різними структурними підрозділами закладів вищої освіти. Це необхідно для ефективного регулювання потоку інформації та аналізу даних для прийняття рішень. Такий підхід може допомогти скоординувати зусилля та найкраще використати ресурси в кризовій ситуації.

Співпраця між різними відділами університету дозволяє краще організувати процес збору, обробки та аналізу інформації, пов'язаної з дистанційною освітою та іншими аспектами функціонування університету в кризових ситуаціях. Ця взаємодія допомагає оптимізувати процеси та краще використовувати наявні ресурси. В свою чергу, це важливо в умовах обмежених можливостей, спричинених вимушеною міграцією та неочікуваними викликами.

Таким чином, поточна ситуація щодо організації інформаційно-аналітичної діяльності у закладах вищої освіти в умовах переміщення вимагає адаптації до нових умов і змін в освітніх процесах та управлінні. Це також підкреслює важливість ефективності, точності та співпраці для ефективної роботи в кризових ситуаціях.

Зміни в освітньому процесі, зумовлені вимушеним переміщенням, ставлять перед університетами нові виклики та вимоги, але водночас надають поштовх для розвитку та подальшого вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності, яка є ключовим елементом для належного функціонування навчальних закладів у сучасному контексті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Башинська І. О. Використання методу експертних оцінок в економічних розрахунках. *Актуальні проблеми економіки*. 2015, № 7. С. 408-412.
2. Бербец Т.М. Спостереження як ефективний метод педагогічного дослідження. *Вісник Українсько-туркменського культурно-освітнього центру* : міждисциплінарний науковий збірник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. Вип. 2, Ч. I. С. 20-26.
3. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2014. – 417 с.
4. Герасіна Л. М. Методологія і праксеологія досліджень політичних процесів. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія : Політологія, 2017. № 2. С. 16-28.
5. Гнатюк Н.О. Загальнонаукові методи дослідження. *Природничі науки і освіта*. Умань: Візаві, 2013. С.98–99.
6. Грабченко А.І. Методи наукових досліджень : навчальний посібник. Х.: НТУ «ХП», 2009. 142 с.
7. Даренський О.М. Основи наукових досліджень: конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2016. 73 с.
8. Денисов О.Є. Основні методи механізму забезпечення економічної безпеки галузі. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*, 2017. №17. С. 95-99.
9. Ерсъозоглу І. Інформаційно-аналітична діяльність менеджерів освіти шкільного рівня. *Наука і освіта : наук.-практ. журнал*. 2014, № 7. С. 80-84.
10. Захарова І.В. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. К: Центр учбової літератури, 2013. 335 с.
11. Звіти ректора Маріупольського державного університету 2019-2023 рр. Офіційний веб-сайт Маріупольського державного університету. URL: <https://mu.edu.ua/annual-report>.

- 12.Кобелєв О. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек як соціокомунікаційний феномен. *Вісник Книжкової палати*. 2009. № 10, С. 22-25.
- 13.Коваль Т. Інноваційні моделі сучасної бібліотеки у контексті бібліотечно-інформаційного обслуговування. *Вісник Книжкової палати*. 2017. № 1. С. 11-15.
14. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. С.141.
- 15.Кухтін К.В. Аналіз методів оцінки конкурентоспроможності підприємства. Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Бізнес-адміністрування в умовах турбулентної економіки». Секція 5. Економіка і фінанси, 2017. 10 с.
- 16.Лебедюк О.О. Бібліотека ВНЗ як інформаційна модель та інформаційна система. *Науково-дослідна діяльність спеціальних бібліотек України – важлива складова розвитку сучасного бібліотекознавства : Матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару*. Київ, 2009. С. 191-201.
- 17.Ліпінська А.В. Вивчення методів інформаційно-аналітичної діяльності майбутніми фахівцями з документознавства та інформаційної діяльності. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, № 7, 2017.
- 18.Малихін О. Гносеологічне визначення сутності моделі та процесу моделювання. *Молодь і ринок*, 2016. № 9. С. 26-29.
- 19.Мандзюк О. Правова природа аналітичної діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 7. С. 123-128.
- 20.Миценко В.І. Анотування і реферування (Методичні рекомендації для підготовки аспірантів і здобувачів до кандидатського іспиту з іноземної мови). Кіровоград. КНТУ, 2015. 16 с.
- 21.Павлов О.І. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навчальний посібник. О.: Астропринт, 2011. 240 с.
- 22.Пархоменко В.Д., Пархоменко О.В. Інформаційна аналітика у сфері науково-технічної діяльності: Монографія. К.: УкрІНТЕІ, 2006. 224 с.
- 23.Петкевич С. Діяльність бібліотек України в умовах формуванні цифрової культури молоді. *Українська і світова культура в умовах глобалізаційних*

викликів: збірка праць XIX міжнародної науково-практичної конференції 16-17 листопада 2023 року. Рівне, 2024. С. 53-55.

24. Петкевич С. Професійні компетентності фахівця з архівної справи. *Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі* : зб. мат. I Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю, м. Київ, 26 жовтня 2023 р. С.155-159.
25. Петкевич С. Робота бібліотек Німеччини в контексті розвитку цифрової культури молоді. *Бібліотека, книга та медіа в сучасній культурі*: збірка праць IX Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. Київ, 2023. С. 137-139.
26. Петкевич С. Сутність інформаційно-аналітичної діяльності та її значення в різних галузях людської діяльності. *Людина, культура, техніка в новому тисячолітті*: Збірник тез доповідей XXIV Міжнародної науково-практичної конференції (2023). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8066499>.
27. Повідайчик О. С. Методи досліджень у соціальній роботі : навчальний посібник. ПП «АУТДОР ШАРК», 2018. 164 с.
28. Положення про бухгалтерську службу МДУ. Офіційний веб-сайт Маріупольського державного університету. URL: <https://mu.edu.ua/storage/MSU/documents/department%20regulations/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B1%D1%83%D1%85%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%83%20%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B6%D0%B1%D1%83%20%D0%9C%D0%94%D0%A3%20.pdf>
29. Положення про відділ інформації та зв'язків з громадськістю МДУ. Офіційний веб-сайт Маріупольського державного університету. URL: <https://mu.edu.ua/storage/MSU/documents/department%20regulations/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB%20%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%D0%B2%D1%8F%D0%B7%D0%BA%D1%96%D0%B2%20%D0%B7>

<https://mu.edu.ua/storage/MSU/documents/department%20regulations/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB%20%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B2%20.pdf>

30. Положення про відділ кадрів МДУ. Офіційний веб-сайт МДУ. URL: <https://mu.edu.ua/storage/MSU/documents/department%20regulations/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB%20%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B2%20.pdf>
31. Положення про загальний відділ МДУ. Офіційний веб-сайт МДУ. URL: <https://mu.edu.ua/storage/MSU/documents/department%20regulations/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB%20.pdf>
32. Положення про Наукову бібліотеку Маріупольського державного університету. *Офіційний веб-сайт МДУ.* URL: <https://mu.edu.ua/storage/MSU/documents/department%20regulations/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%83%20%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%83%20%D0%9C%D0%94%D0%A3.pdf>
33. Положення про приймальну комісію. Офіційний веб-сайт МДУ. URL: <https://mu.edu.ua/storage/MSU/documents/department%20regulations/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%83%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%96%D1%8E%20%D0%9C%D0%94%D0%A3.pdf>
34. Положення про юридичний відділ МДУ. Офіційний веб-сайт Маріупольського державного університету. URL: <https://mu.edu.ua/storage/MSU/documents/department%20regulations/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%83%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%96%D1%8E%20%D0%9C%D0%94%D0%A3.pdf>

[F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B8%CC%86%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB.pdf](#).

35. Попов О.І. Економічна теорія : підручник призначений для студентів економічних вузів всіх форм навчання, аспірантів, викладачів. 2006.
36. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 17.10.2019. *Відомості. Верховної Ради України*, 2011. № 32. ст.-314.
37. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994. *Відомості. Верховної Ради України*.
38. Про захист персональних даних: Закон України від 30.01.2018. *Відомості. Верховної Ради України*, 2010. № 34. ст. 481.
39. Про інформацію: Закон України від 03.12.2019. *Відомості. Верховної Ради України*, 1992. № 48. ст.-651.
40. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 01.12.2022. *Відомості Верховної Ради*, 2023, № 51, ст.127.
41. Сидоров М.О. Метод та засіб для емпіричних досліджень програмного забезпечення. *Наукоємні технології*, 2009. № 2.
42. Слободна Н. Б. Роль історичної довідки у процесі реставраційних робіт. *Міжнародна науково-практична конференція. Наука, освіта і суспільство: актуальні проблеми теорії та практики : збірник тез доповідей*. 2023. С. 61-62.
43. Статут Маріупольського державного університету. Офіційний веб-сайт Маріупольського державного університету. URL: <https://mu.edu.ua/storage/MSU/documents/ustanovchi%20docs/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82.pdf>.
44. Стегній Б.Т. Методи інформаційно-аналітичного забезпечення трансферу та провайдингу інновацій у галузі ветеринарної медицини. *Ветеринарна медицина*. Вип. 101, 2015. С. 236-237.

45. Теличко Н.В. Оволодіння методами емпіричних досліджень як один з критеріїв сформованості наукової компетентності майбутніх учителів іноземних мов. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. № 1(50), 2022. С. 277-280.
46. Труш О.О. Інформаційно-аналітична діяльність у системі публічного управління. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*, № 4, 2023. С. 49-55.
47. Шигаль Д. А. До питання щодо розмежування понять порівняння, порівняльного, порівняльно-історичного, порівняльно-правового та історико-правового порівняльного методів. *Форум права*, 2012, № 3. С. 828-832.
48. Шурда К.Е. Методи якісного та кількісного аналізу ризиків. *Збалансоване природокористування*, №4. 2020 С. 64-72.